

Romanos

*Pablo Roma majarãre Jesu yarãre
gojabeoñumi*

¹ Yũhũ Pablo mũare Roma majarãre gojabeoa. Yũhũ Jesucristo pohro majagu ãhraa. Eropigu õari buherire buhedoregu apimi ïgu yare.

² Iri õari buherire iribojegue Goãmũ “Õpa masare õaro iigũra,” arĩ wereyuñumi ïgu yare weremuhtanirã merague. Erã irire gojañuma.

³ Iri buheri ta ïgu magure wereri ãhraa. ïgu Jesucristo masa dehyoagu árĩgu Davi mũru pãrami árĩturiagu árĩdigu árĩmi.

⁴ ïgu ta Goãmũ magu ïgu árĩrire ïhmudigu árĩmi Goãmũ ïgu Espĩritu Santo mera. Eropigu ïgu Jesu sĩrira pũhrũ Goãmũ ïgu turari mera ïgure masa mũriacũ iidigu árĩmi. Eropigu Jesucristo diaye ta Goãmũ magu ïgu árĩrire ïhmudigu árĩmi masare. ïgu Goãmũ magu ta mari Opũ Jesucristo ãhrimi.

⁵ ïgu ta guare mojomoro ïagu guau magure wereri ãhraa. ïgu Jesucristo masa dehyoagu árĩre ïgu yare buhedoregu obeomi árĩpehrero majarãre ïgu yare pee masi, Jesucristore erã umupeocũ iimorãre.

⁶ Eropirã mũa sã Jesucristo yarã árĩmorã ïgu beyenirã ãhraa.

⁷ Mũare Goãmũ ïgu mahirãre, ïgu yarã árĩmorãre iidi árĩmi ïgu mũare. Eropigu mũare Romague árĩrãre ipũre gojabeoa. Eropigu

Goãmũ mari Pagũ mari Opũ Jesucristo mera mũare õadorea. Īgũ itamuri mera õaro árĩque mũa.

Pablo Romaguere ĩagũ wadiarica, arĩ go-jañumi

8 Ire weremũhtagura mũare. Árĩpehreroguere Jesucristore mũa umupeora querere werema. Erã eropa arĩ werecũ peerã “Õhaa,” arĩ serẽa yũhũ Goãmũre. Jesucristo ĩgũ itamuro mera eropa arĩ serẽbasaa.

9 Goãmũre serẽgũ mũa ya árĩburire árĩpehrerinũri serẽbasaniguicã. Mũa ya árĩburire eropa yũ serẽbasaniguicũ Goãmũ masimi. Īgũ dorerire turaro mohmea ĩgũ magũ ya buherire buhegũ.

10 Eropa serẽgũ Goẽrã judio masa árĩbirã Jesure umupeoama. Erã umupeodiro dopa ta mũa mera majarã sã erã umupeoborore mũa pohrogue wadiarabũ yũhũ. Eropa bajasuburi wadiaqueregũ ta wamasibirimũrabũ yũhũ.

11 Goãmũ yare mũare buhediaca Jesure mũa umupeonemoburire. Eropigũ mũare bũrigã ĩadiaca yũhũ.

12 Jesucristore umupeorã ãhraa mari. Eropigũ mũare ĩadiaca Jesucristore mari umupeori mera repũri majarã mari game mucubiricũ iiborore.

13 Yũ acawererã, ire mũa masicũ gahmea. Gajipũgue õari buherire yũ buhera pũhrũ gajirã mũa acawererã judio masa árĩbirã Jesure umupeoama. Erã umupeodiro dopa ta mũa mera

majarã sã erã umupeoborore mua pohrogue wadiarabũ yũhũ. Eropa bajasuburi wadiaqueregũ ta wamasibirimurabũ yũhũ.

¹⁴ Árĩpehrerãre õari buherire buhero gahmea yũre. Wuarĩ maca majarãre, noho gamero árĩrãre, masirãre, masibirã sãre buhebu árĩgũ iiaa yũhũ.

¹⁵ Eropa arĩgũ, árĩgũ mua sãre Roma majarãre õari buherire bũrigã buhediaa.

Õari buherire masa peerã Jesure umupeonũgama, arĩ gojañumi Pablo

¹⁶ Õari buherire peerã masa Jesure umupeonũgama. Eropigũ árĩpehrerãre Jesure umupeorãre Goãmũ ĩgũ turari mera erã peamegue wabonirãre tuami. ĩgũre umupeorã õaro waborore masigũ iri buherire õari buherire buhegũ gũhyasũuro taribea. Iri buherire judio masapũre buhemũhtanirã árĩma. Pũhrũ judio masa árĩbirã sãre gũa buheabũ.

¹⁷ Iri buheri õpa werea: Jesucristore umupeiorãre “Ñeri marirã õarã ãhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ. Jesucristore umupeorã dihtare eropa arĩ ĩhami Goãmũ. ĩgũ eropa arĩ ĩarire iribojegue erã arĩ gojadiro dopa ta arãa: “ ‘Õarã ãhrima,’ arĩ ĩgũ ĩarã Goãmũre ‘Diaye ta iigũ ãhrimi,’ arĩ umupeorã ãhrima. Eropa umupeorã árĩpehrerĩnũri Goãmũ mera árĩrãcoma,” arĩ gojañuma.

Masa erã ñero iiri mera dipuwajacũrã ãhrima, arĩ were gojañumi Pablo

18-19 Īḡu árīricurire masare ðaro masicũ iipũ Goãmũ. Eropirã ĩḡure ĩḡu árīrire masicũ di-asabeaa masare. Īḡu árīrire masare masicũ iiquerecũ masapũ erã ñerire iirã Goãmũre masidiabeama. Erã iri ñeri iiri mera gajirãre Goãmũ yare peebiricũ iima erãpũ. Eropigũ Goãmũ umarogue árīḡu masa árīpehrerã erã ĩḡure tarinũgarire, eerã ñero iiri sãre ĩagũ eerã eropa iiri dipuwaja guami. Eropa ĩḡu guarire masicũ iimi erãre.

20 Goãmũ umaro majagũ ĩḡu árīrire turagũ ĩḡu árīrire mari ĩabiriquerecũ ta, ĩḡu basi ĩḡu árīrire masicũ iimi ĩḡu marire. I yebare ĩḡu iira pũhrũ árīpehrerire ĩḡu ĩhacũnugurare ĩarã, “Goãmũ ĩḡu iira ta ãhraa. Īḡu turagũ ta ãhrimi,” arĩ guñama masa. Eropirã “Goãmũ ãhrimi,” arĩ masima masa árīpehrerã. Eropirã masa “Goãmũ ãhrimi,” arĩ masiquererã eropa ñerire iiniguicãrã, dipuwajacũma. “Mũre masibirabũ. Eropigũ ñerire iiabũ,” masa arĩmasisome Goãmũre.

21 Goãmũ ĩḡu árīricurire masiquererã ta erã ĩḡure umupeobeama. “Mũhũ Goãmũ, turagũ ta ãhraa,” arĩbeama. Eropirã ĩḡu erãre ðaro iiquerecũ ta “Õhaa,” arĩbeama ĩḡure. Eropirã pee masibirã árīrã, ñeri dihtare pepima erã.

22 “Pee masirã ãhraa,” arĩquererã ta pee masibirã wahama erã.

23 Eropa warã Goãmũre eropa árīniguigure ðagũre umupeobeama. Eropa umupeobirã “Goãmũ ãhrimi,” erã arĩrãpũre erã wéanirãpũre umupeonũgama erã. Eropirã masare, mirimagũ porãre, pĩruare, waimãrãre wéanugu umu-

peoma erã, “Mari Goãmũ ãhrimi,” arĩrã.

24 Erã eropiicũ ãagũ “Erã gamero dopa ta ii curaporo,” arĩgũ Goãmũ erãre cohãmi. Ìgũ eropa cóãra pũhrũ, erã ñeri dihtare ùaribejarã erã basi ñeri dihtare iiniguicãma.

25 Eropirã Goãmũ yare peebiri, gũyaripũre õaro peema. Goãmũ yapũre gũyari iro dopa ta wacũ iima erã. “Diaye ta Goãmũre árĩpehrerãre iidigũre umupeoro gahmea,” mari arĩquerecũ erãpũ ãgũre umupeobeama. Eropa Goãmũ gohrare umupeobirã ãgũ iirapũre umupeoma erã.

26 Erã eropiiniguicãcũ ãagũ “Erã gamero ñerire ii curaporo,” arĩgũ Goãmũ cohãmi erãre. Eropirã erã mera majarã nome marapũcurã nome iro dopa árĩbeama. Eropirã erã nome seyaro ñero iima erã basi.

27 Erã iro dopa ta árĩrã ùma sã nomere gamebirã erã basi ta erã dupũrũre ùaribejarã ãhrima. Eropirã erã basi ta erã ñero iira dipuwaja erã dupũre ñero goroweoma.

28 Eropa Goãmũre masidiabirã ãgũre gamebirira dipuwaja Goãmũ “Erã gamero ii curaporo,” arĩgũ erãre cohãmi. Ìgũ eropa cóãcũ erãpũ ñerire guñanigui, ñerire ùaribejarire iiniguicãma.

29 Eropirã erã burigã ñero iiniguima. Nome mera ñero iiniguirã, erã ñerire ùaribejaniguirã, gajirã yare gametarirã, gajirãre ñero iiniguirã, gajirã gajinore opacũ ãhaturirã, masare wejẽrã, game dũyasorã, gũyaricũrã, masare ãhaturirã, ñeri quere iirã ãhrima erã.

30 Gajirã erã iibiriquerecũ ta ñero arĩ werewuarã, Goãmure ñaturirã, gajirãre papũro yuhrirã, “Gua tamera gajirãre tarinugarã õarã ãhraa,” arĩ pepirã, gajirãre eropa arĩ weremaacãrã, gaji ñerire iinugarã, erã pagu sumarãre tarinugarã ãhrima.

31 Pee masibirã ãhrima. Erã werediro dopa ta iibirã, masare ne umupeobirã, erãre ñero iirare ne cãdijibirã, ne gajirãre mojomoro ñabirã ãhrima.

32 Eropã arĩrãre Goãmũ erãre dipuwaja moa peamegue cóãgucumi ñgu erãre. Eropã ñgu cóãburire masiquererã erã ñerire iiniguicãma. Eropirã gajirã erãre ñhacũcũ, erã iiro dopa ta ñero iicũ ñarã “Gua iiro dopa ta iima,” arĩ mucubirima.

2

Masare erã ñero iira dipuwaja moadoregu ñerire diaye ta ñgucumi Goãmũ, arĩ were gojañumi Pablo

1 Erã eropa ñerire iicũ ñarã gajirã õpa arĩbocoma: “Erã ñetariarã ãhrima. Goãmũ erãre dipuwaja moaporo,” arĩbocoma. Eropã arĩrãre õpa arĩ werediaca. Mũã sã erã iiro dopa ta iiaa. Eropirã “Erã ñetariarã ãhrima,” gajirãre arĩ werewuabiricãro gahmea mũare. Eropã arĩ wererã mũã basi ta erã ñerire iiro dopa ta iirã dipuwajacurãca. Iri ñerire masiquererã iirã mũã ñero dipuwajacurãca.

2 “Goãmũ diaye ta dipuwaja moagu ãhrimi,” arĩ masia mari. Arĩpehrerãre ñerire iirãre dipuwaja moagucumi.

³ Eropigu mua ñero iira dipuwaja árĩcũ mua sãre dipuwaja moagucumi. “Gajirã dipuwajacurãcoma,” arĩ werewuarã, “Guapure dipuwaja moasome,” arĩ pepiboca mua. Árĩbeaa. Mua sãre mua ñero iira puhru dipuwaja moagucumi.

⁴ Goãmũ mũare mojomoro ïagu mata dipuwaja moabeami. Eropirã “Goãmũ yũ mera guabeami,” arĩ pepiboca mua ñerire iira puhru. Árĩbeaa. Goãmũ mũare mojomoro ïagu mata mua ñero iira puhũre dipuwaja moabeami. Mua ñero iirire bujawerescũ ïadiagu, ïgure mua yuhricũ gamegu mata dipuwaja moabeami.

⁵ Eropa mata dipuwaja moabiriqueregu. mua Goãmũre peebiringuicãcũ, mua ñero iirire bujawerebircũ ïagu dipuwaja moagucumi. Mua eropa ñero iiniguirãre ïgu dipuwaja moarinũ árĩcũ burigã dipuwaja moagucumi mũare Goãmũ. Irinũre Goãmũ masare dipuwaja moacũ árĩpehrerã ïarã “Diaye ta erã ya dipuwaja ãhraa,” arĩ masirãcoma.

⁶ Eropigu árĩpehrerã nũcu erã ñero iira dipuwajare dipuwaja moagucumi Goãmũ. Eropigu erã ñarire iirã sãre ñarire erãre ogucumi.

⁷ Yujurãyeri ñarire iima. Erã ñarã árĩdiarã, Goãmũ ïgu gamero dopa iidiarã mũuri nũcu Goãmũ mera árĩdiarã ãhrima. Erã tamerare mũuri nũcu ïgu mera erã árĩborore iigucumi Goãmũ.

⁸ Gajirãpu erã iro dopa árĩbeama. Erã erã gamero iirã árĩcãma. Diaye majare gamebirã ñerire iiniguirã ãhrima. Goãmũ erã mera turaro

guagucumi.

⁹ Árĩpehrerã ñerire iirã ñero tarirãcoma. Judio masare eropa wamũhtaroca. Eropirã judio masa árĩbirã sãre eropa ta waroca.

¹⁰ Árĩpehrerã òarire iirãpũre “Òaro mua iiaa,” arĩ ñagucumi Goãmũ. Eropirã erãpũ Goãmũ mera òaro mera árĩrãcoma. Judio masare eropa ta wamũhtaroca. Eropiro judio masa árĩbirã sãre eropa ta waroca.

¹¹ Goãmũ mari iirare ñagũ queoro beyemi árĩpehrerãre. Judio masare, judio masa árĩbirãre Goãmũ yujuropa ñhami marire.

¹² Gajirã Moise dorerire erã mooquerecũ erã ñerire iicũ erãre dipuwaja moagucumi Goãmũ. Iri doreri oparãpũ ñerire erã iicũ erã dorerire erã tarinũgari waja dipuwaja moagucumi Goãmũ erã sãre.

¹³ Moise dorerire peequererã ta yũhribirãre “Òarã ãhrima,” arĩbeami Goãmũ. Ñgũ dorerire iirãpũre “Òarã ãhrima,” arĩ ñhami Goãmũ.

¹⁴ Judio masa árĩbirã Moise dorerire mooquererã erã pepiro mera òarire iirã Goãmũ dorerire iirã iima. Eropirã Moise dorerire gojarapũre mooquererã erã, erã pepirigue iri dorerire opama.

¹⁵ Eropirã Goãmũ dorerire erã pepirigue diaye opama. Eropa oparã ñerire ii mata erã ñero iirare masima erã basi. Eropigũ ñerire iidigũ, “¿Duhpigũ ñerire iiayuri yũhũ?” arĩ pepimi ñgũ. Eropigũ òari sãre ñgũ iirare masimi ñgũ.

¹⁶ Eropigũ Goãmũ Jesucristore ñgũ obeocũ masa erã iirare ñagucumi. Masa erã iiricũre

gajirãre werebirirare erã duhrare Jesucristo masipehogu ïgu erã iiricũrare ïagũcumĩ. Eropa ta ïha beyegũcumĩ, arĩ buhea yũhu ïgu ya õari buherire buhegu.

*Goãmũ Moisere ïgu apira dorerire were go-
jañumi Pablo*

17 Mũaru judio masa árĩrã, Goãmũ Moisere ïgu apira dorerire umupeorã árĩrã, “Goãmũ yarã ãhraa guã,” arĩ pepiraa mũa.

18 Eropirã Goãmũ dorerire masirã árĩrã, ïgu gamerire masia mũa. Eropa masirã árĩrã “Õarire guã iiborore beyemasia,” arĩ pepiraa mũa.

19 Eropa arĩ pepirã õpa arĩ pepinemoa mũa judio masa: “Gajirã ne masibirãre õaro masicũ iiaa guã. Erãre guã buhebiricũ ne Goãmũre masibiriboñuma. Eropirã ñerire ne duhubiri-boñuma,” arĩ pepiraa mũa.

20 Eropirã “Pee masibirãre õarire buhea guã judio masa. Majirãgã sãre buherã ãhraa guã,” arĩ pepiraa mũa. Eropirã “Goãmũ dorerire oparã diaye árĩrĩre masipehoa guã,” arĩ pepiraa mũa.

21 ¿Mũa eropa arĩ pepirã árĩquererã ta duhpirã mũaru mũa buhediro dopa ta iibeari? ¿Gajirãre yajadorebiriquererã duhpirã mũaru yajari?

22 ¿Gajigu marapo mera ñero iidorebiriquererã duhpirã mũaru gajigu marapo mera ñero iiri? “Goãmũ ãhrimi,” erã arĩ wéanirãre umupeorire doorã árĩquererã ¿duhpirã Goãmũ gohrapũre õaro umupeobeari mũaru?

23 “Goãmũ Moisere ïgu apira dorerire opaa guapũ,” arĩrã árĩquererã ta ïgu dorerire tarinũgaa mũa. Eropa tarinũgarã Goãmũre erã umupeobiricũ iirã iica mũa gajirãre.

24 Eropa ta werea Goãmũ yare erã go-jarapũgue: “Judio masa árĩbirãpũre ñero Goãmũre wereniguicũ iiaa mũa judio masapũ,” arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũgue.

25 Mũa judio masa Goãmũ dorerire iiniguirã árĩrã gasiro merogã wiri aĩsũnirã circuncisión iinirã árĩcũ õapũrica. ïgu dorerire iibiricũ mũa judio masa árĩricuri duhpiburi árĩbeaa.

26 Eropiro judio masa árĩbirã merogã gasirogãre wiri aĩsũbirinirã erã árĩquerecũ ta Goãmũ dorerire erã iirã árĩcũ ïagu, “Yaharã masa ta ãhrima,” arĩ ïabocumi Goãmũ erãre. Judio masapũre ïgu eropa arĩ ïadiro dopa ta judio masa árĩbirã sãre eropa ta arĩ ïabocumi.

27 Bajarã judio masa Goãmũ yare gojarapũre Moise dorerire opaquererã irire iibeama erã. Eropirã gajirã judio masa árĩbirãpũ Moise dorerire opabiriquererã gasiro merogã wiri aĩsũbirinirã árĩquerera Goãmũ dorero dopa ta iima. Eropa iirã árĩrã judio masare erã ñero iirire masicũ iirã iima.

28 “Gũa judio masa Goãmũ yarã ãhraa,” arĩ pepiraa mũa. Eropigu Goãmũ yagu gohra árĩgũre weregũra mũare. ïgu dupũpũre merogã gasirogãre wiri aĩsũdigũ árĩqueregũ ta Goãmũre umupeobigu árĩgu diaye ta Goãmũ yagu árĩbeamĩ. Judio masũ gohra árĩbeamĩ.

29 Espĩritu Santore opagupũ, ïgũre yuhrigũ ïgu ta judio masũ gohra Goãmũ yagu gohra ãhrimi.

Eropirã Goãmũ yarã gasiro merogã wiri aĩsũnirã dihta árĩbeama. Erã Espíritu Santo mera erã pepirigue õari mera gohrotorã àhrima Goãmũ yarã. Eropa árĩrãre “Õarã àhrima,” arĩ ìhami Goãmũ. Masa erãre eropa arĩ ìabiriquerecũ ta eropa arĩ ìhami Goãmũrũ erãre.

3

¹ Yũ eropa arĩquerecũ judio masa erã árĩricũri, gasiro merogã wiri aĩsũnirã erã árĩri õapũricãa.

² Judio masa erã árĩri yuju diaye gohra árĩbeaa. Goãmũ ìgũ wereniguiri judio masare were apimũhtatuhañumi. Erã ìgũ yare erã gojarapũre opamũhtañuma. Eropirã judio masa erã árĩcũ õapũricãa erãre.

³ Eropirã bajarã judio masa Goãmũre erã peebiriquerecũ ta ìgũ werera diaye ta àhraa. Eropigũ ìgũ arĩ werediro dopa ta ìgũcumi ìgũ.

⁴ Eropa ta àhraa. Árĩpehrerã masa erã gũyaricũrã erã arĩquerecũ ta Goãmũrũ ne gũyabeami. ìgũ yare gojarapũgue eropa ta arĩ gojara àhraa: Diaye ta eropa ta arĩ wereniguigu àhraa mũhũ Goãmũ. Eropirã masa mũre ne weresãmasibeama, arĩ gojañuma iribojeguerẽ.

⁵ Masa erã pepiri mera õpa arĩ pepimaacãbocoma: “Mari ñeri iiri árĩcũ, Goãmũ ìgũ õari iiripũ deserea. Eropiro mari ñeri iiri mera Goãmũ ìgũ õaro iiri deserecũ ìgũ marire mari ñeri iiri dipuwaja moagũ queoro iibeami,” arĩ pepimaacãbocoma.

⁶ Eropa árĩbeaa. Mari ñeri iirapũ òari árĩcũ Goãmũ mari ñeri iira waja dipuwaja moamasi-biriboañumi.

⁷ Masapũ gũyaricurã àhrama. Goãmupũ ne gũyari marigũ àhrimi. Gũyari marigũ ìgũ árĩcũ òaro masia mari. Eropirã masa yujurãyeri òpa arĩ pepirima: “Gua gũyari mera Goãmũ ìgũ diaye árĩripũ deserea. Eropiro gua gũyaripũ òha àhraa. ¿Eropiro gua gũyari òacũ duhpìgũ gua gũyari waja dipuwaja moabocuri gũare Goãmũ?” arĩ pepimaacãma yujurãyeri erã basi.

⁸ Eropirã òpa arĩ gũyama yujurãyeri gũare: “Mari ñerire iiri mera Goãmũ ìgũ òagũ árĩripũ deserea. Eropirã ñerire iiro gahmea,” arĩma. “Pablo sã eropa ta arĩ buhemi,” arĩ gũya weresãma erã gũare. Erã eropa arĩ gũyari dipuwaja Goãmũ erãre dipuwaja moagũcumi. Eropa ta iiporo erãre.

Árĩpehrerã ñeri iira dipuwajacurã àhraa mari, arĩ gojañumi Pablo

⁹ ¿Eropirã dohpa pepiri mũa? ¿Mari judio masa gajirã tauro òarã árĩcuri? Árĩbeaa mari. Judio masa, judio masa árĩbirã sã árĩpehrerã dipuwajacurã àhraa mari. Eropa ta àhraa yũ árĩpehrerãre arĩ buhediro dopa ta.

¹⁰ Eropa ta arĩ gojara àhraa Goãmũ yare erã gojarapũgue sã. Òpa arĩ gojañuma:

Ne yujugũ masũ òagũ marimi.

¹¹ Mari árĩpehrerã masa peediabirã dihta àhraa. Eropirã árĩpehrerã mari masa Goãmũre ne guñabeaa.

12 Eropirã mari Goãmũ yare gamebirã árĩpehrerã ñerire iirã ãhraa. Ne yujugũ òarire iigũ marimi.

13 Mari wereniguiiri, ñeri dihta wiria mari disirore. Buriã gũyaricua. Eropa wereniguirã aña gũcũrire igũ pũriri wiuro dopa ta pũriro mera wereniguiwiua mari.

14 Eropirã mari gajirãre ñero wereniguirã, papũro wereniguirã ãhraa.

15 Eropirã mata guarã masare mata wejẽa mari.

16 Eropirã noho mari waro, masare ñero ii, ñero taricũ iiaa mari gajirãre.

17 Eropirã gajirã masa mera òaro árĩbeaa mari.

18 Eropirã Goãmũre ne umupeobea, arĩ gojamũriñuma iribojeguere mari masare.

19-20 Eropirã òpa masia mari: “Mari masa ñerã ãhraa,” eropa arĩ gojarã judio masa sãre Moise doreri iirã sãre arĩ wereniguimũriñuma. Eropirã árĩpehrerã mari judio masa sã “Gua tamera ñeri dipuwaja mara gũare,” arĩmasibea. Goãmũ doreripũre mari masa ne iibea. Eropirã iri dorerire iibirã Goãmũ mera òamasibea mari. Igũ dipuwaja moamorã ãhraa. Eropiro mari ñerã árĩrĩre igũ doreripũ masicũ iiaa marire. Iri dorerire masirã “Gua iiricũri ñeri ãhraa,” arĩ masia.

Jesucristore òaro umupeocũ Goãmũ marire “Òarã ãhrima,” arĩ ñhami, arĩ gojañumi Pablo

21 Dohpaguere Jesucristore umupeorãre “Dipuwaja moorã, òarã ãhrima,” arĩ ñhami

Goãmũ pare. Īgũ eropa arĩ ĩaborore Goãmũ yare weremũhtanirã Moise sã weremũhtañuma. Eropigũ masare erã ñero iira wajare ĩgũ taurare weremi marire Goãmũ. Moise dorerire mari iira mera mari ñerire taubeami. Ōpa āhraa:

²² Árĩpehrerã Jesucristore umupeorãre, ĩgũ yare peerãre, “Ōarã āhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ. Erã ñero iira dipuwajare taumi. Eropa iigũ árĩpehrerãre yujuropa ōaro iimi.

²³ Mari masa árĩpehrerã ñerire iirã āhraa. Eropirã Goãmũ ĩgũ gamero dopa ne iibeaa mari.

²⁴ Mari eropa iiquerecũ Goãmũ árĩpehrerã masare ĩgũ mojomoro ĩadigũ árĩmi. Eropigũ Jesucristo mari masa ñeri iirare wajayebasadi árĩmi. Īgũ eropa iira pũhrũ “Dipuwaja moorã āhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ Jesure umupeorãre. Waja gamero mariro mari ñerire cohãmi.

²⁵ Iribojegue majarã erã ñero iirare ĩagũ Goãmũ mata dipuwaja moabiriñumi erãre. Īgũ eropa dipuwaja moabigũ erã ñero iirare bu gohra pepicãgũ iibiriñumi. Eropigũ erã ñerire cãdijibu ĩgũ Jesucristore obeodigũ árĩmi árĩpehrerã masa erã ñeri dipuwajare sĩribasabure ĩgũ di cóãbure. Eropigũ mari masa Jesucristore umupeocũ Goãmũ mari ñeri iirare cãdijigũcumi. Eropa iigũ “Īgũ diaye iigũ āhrimi,” marire arĩ masicũ iidi árĩmi.

²⁶ Īgũ magure obeodigũ árĩmi dohpague majarã sã erã ñeri iira dipuwajare wajayebasabure. Eropiidigũ árĩmi “Īgũ ōaro diaye iigũ āhrimi,” mari masa arĩ masiborore. Jesure umupeorãre “Ōarã āhrima,” ĩgũ arĩ ĩaborore eropiidi árĩmi.

²⁷ Eropirã dohpaguere mari ejatuharo “Õarã ãhraa mari,” ne arĩmasibea mari. “Moise dorerire iirã õarã ãhraa,” iri sãre arĩmasibea mari. Õpa arĩmasia mari: “ ‘Diaye ta yu ñerire ïgu cohãmi,’ mari Jesucristore arĩ umupeocũ, ‘Õarã ãhrima,’ arĩ ïagucumi marire Goãmuru,” arĩmasia mari.

²⁸ Õpa masia mari: Moise dorerire mari iiquerecũ, iri mera “Õarã ãhrima,” Goãmuru arĩ ïabeami marire. Jesucristore mari umupeocũ ïagu marire “Õarã ãhrima,” arĩ ïhami ïgu.

²⁹ Goãmuru judio masa opu dihta árĩbeami. Judio masa árĩbirã opu sã ãhrimi.

³⁰ Eropa árĩgu Goãmuru yujugu ta árĩgu, árĩpehrerã wecague opu ãhrimi. Eropa árĩgu judio masa Jesure erã umupeocũ, “Erã dipuwaja moorã ãhrima,” arĩ ïagucumi. Eropigu judio masa árĩbirã sãre Jesure erã umupeocũ, erã sãre “Dipuwaja moorã ãhrima,” arĩ ïagucumi Goãmuru.

³¹ ¿Eropirã Jesucristore umupeoturarã Goãmuru Moisere ïgu dorerire cóãrã iibocuri mari? Irire cóãbeaa mari. Jesure umupeorã tamera Goãmuru dorerire diaye ta iirã iiaa mari.

4

Abrahã Goãmure ïgu umupeorare were go-jañumi Pablo

¹ Mari ñecu árĩmũhtadigu Abrahã Goãmure “Diaye iigu ãhrimi,” arĩ umupeomuriñumi ïgu sã. ïgu eropa umupeori mera õañumi Goãmuru mera.

2 Abrahã ðaro ĩgu iiquerecũ “Õagu ãhrimi,” arĩ ĩanibirimũriñumi Goãmũ ĩgũre. ĩgu Goãmũre umupeocũ tamerare “Õagu ãhrimi,” arĩ ĩamũriñumi ĩgũre. Eropigũ ĩgu ejatuharo ðarire iiqueregu ta ñegũ árĩnigũ “Yũ tamera ðagu ãhraa,” arĩmasibiriñumi Abrahã Goãmũ ĩgu ĩacũ.

3 Goãmũ yare gojarapũ ðpa ãhraa: “Abrahã Goãmũ ĩgũre arĩrare ðaro ĩgu peecũ, ĩgũre ĩgu umupeocũ ĩha Goãmũ ĩgũre ‘Õagu ñeri iira dipuwaja moogu ãhrimi ĩgu,’ arĩ ĩañumi ĩgũre,” arĩ gojara ãhraa.

4 Õpa ãhraa: Mari masare yuju diaye wajayebeama. Mari ðaro mohmera waja marire wajayema. Goãmũpũ eropa iibeami.

5 Mari gamero ðarire iiro mariro mari Jesucristore umupeocũ ĩha marire yuju diaye ĩgu ðarire ocãmi. Eropigũ marire “Õarã ãhrima,” arĩ ĩhami marire Jesucristore umupeorãre. Ñerire ĩinirãre erã ñeri iira dipuwaja maricũ iigu ãhrimi. Eropirã masa Jesucristore umupeocũ ĩagu “Dipuwaja moorã ãhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ erãre.

6 Masa erã gamero mera ðaro iirare Goãmũ ĩabeami. Erã ĩgũre umupeocũ tamerare ĩhami. ĩgũre umupeorãre “Õarã ãhrima,” arĩ ĩhami. ĩgu eropa arĩ ĩadigũpũ ĩgu mucubiririre ðpa arĩ gojañumi Davi mũrũ iribojegue majagũ:

7 Erã ñerire ĩgu cãdijinirã tauro mucubirima.

8 “Õarã ãhrima. Erã ñero iirare guñasome yũhũ,” arĩmi Goãmũ erãre. Eropirã bũrigã mucubirima, arĩ gojañumi Davi.

9 Judio masare merogã gasirogãre wiri aĩsũnirã dihtare erã ñero iirare cãdijibeami Goãmũ. Judio masa árĩbirã sãre erã ñero iirare cãdijimi ĩgu. Dipaturi Abrahãre guñaque mua. ĩgu Goãmũre umupeocũ ĩagu ĩgu ñero iirare cãdiji, “Õagu ãhrimi,” arĩñumi Goãmũ.

10 ¿Dohpárĩcũ eropa arĩyuri Goãmũ Abrahãre mua pepicũ? ĩgu merogã gasirogãre ĩgu wiri aĩboro coregue ta ĩgure “Õagu ãhrimi,” arĩ ĩañumi Goãmũ. Eropigu gasirogãre wiri aĩgu ĩgu ñerire cóatuhadigugue wiri aĩñumi.

11 Eropigu gasiro merogã wiri aĩboro coregue Goãmũre umupeonugatuhañumi Abrahã. ĩgu eropa umupeocũ “Õagu ãhrimi,” arĩ ĩañumi Goãmũ ĩgure. Eropa ĩgu umupeorire, ĩgu yagu ĩgu árĩrĩre ĩhmudoregu Goãmũ ĩgu dũpũre merogã gasirore wiri aĩdoreñumi. Eropigu Abrahã ĩgu gasirogã wiri aĩboro core Goãmũpũ “Õagu ãhrimi,” arĩ ĩatuhañumi ĩgure. Eropigu Abrahã Goãmũre “Diaye ta iigu ãhrimi,” ĩgu arĩ umupeodiro dopa ta árĩpehrerã Goãmũre eropa arĩ umupeorãre “Õarã ãhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ. Eropigu judio masa árĩbirãre gasirogã wiri aĩsũya marirã sãre “Õarã ãhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ. Eropirã erã Abrahã pãramerã iro dopa ta dujama.

12 Erã iro dopa ta judio masa sã gasirogã wiri aĩsũnirã sã, Goãmũre erã umupeorã árĩrã Abrahã pãramerã diaye ta ãhrima. ĩgu gasirogã wiri aĩboro coregue, Goãmũre umupeo ĩgu mera ñañumi. Eropirã ĩgu umupeodiro dopa

Goãmure umupeorã õaro ãhrima Goãmũ mera.

Goãmũ Abrahãre ïgu werepira diaye ta árĩcũ masĩnũme Abrahã, arĩ gojañumi Pablõ

¹³ Iribojegue õpa arĩñumi Goãmũ Abrahãre: “I yebare mure, mũ pãramerã árĩturiarã sãre oguca,” arĩ werepiñumi Goãmũ Abrahãre. Moise dorerire Abrahã õaro iira waja eropa arĩbiriñumi Goãmũ ïgure. Abrahãpũ Goãmure “Diaye ta iigu ãhrimi,” arĩ umupeora pũhrũ eropa arĩ werepiñumi. ïgu eropa arĩ umupeocũ ïagu Goãmũ ïgure “Õagu ãhrimi,” arĩ ãañumi.

¹⁴ Goãmũ oburire Moise dorerire iirã dihta aĩbeamã. Erã dihta aĩcũ mari Goãmure umupeori ñehe árĩburi árĩbiriboya maripure. Eropiro Goãmũ ïgure umupeorãre “Mũare oguca,” ïgu arĩ werepira duhpĩburi árĩbiriboya.

¹⁵ Goãmũ Moiserẽ ïgu apira dorerire iirã bocatĩubeaa mari. ïgu dorerire mari pee tarinũgara waja, dipuwaja moasũmorã ãhraa mari. Iri doreri maricũ tamera ïgu dorerire tarinũgaro mariboya.

¹⁶ Eropirã Goãmure umupeorã dihta ïgu oburire aĩrãcoma. Abrahã Goãmure “Diaye ta iigu ãhrimi,” arĩ umupeomuriñumi. Eropirã árĩpehrerã Abrahã Goãmure umupeodiro dopa ta umupeorã ïgu pãramerã iro dopa dujama. Eropigu “Ire mure mũ pãramerã sãre oguca,” Goãmũ Abrahãre arĩgu árĩpehrerãre ïgure umupeorãre arĩgu iĩnũmi. Eropirã Moise dorerire iirã dihta Goãmũ ïgu oburire aĩsome. Árĩpehrerã Abrahã iidiro dopa Goãmure umupeorã erã ïgu oburire waja mariro aĩrãcoma.

17 Irire Abrahãre ĩgu arĩdiro dopa ta arĩ gojañuma iribojeguer: “ ‘Baja yebari majarã ñecũ árĩbu apĩbũ mũre,’ arĩ, apĩpũ Goãmũ Abrahãre,” arĩ gojañuma iribojegue ta. Eropĩgu ĩgu Goãmũre “Diaye ta iigu ãhrimi,” arĩ umupeomũriñumi. ĩgu eropa umupeocũ Goãmũre umupeorã ñecũ iĩñumi Goãmũ ĩgũre. Goãmũpũ sĩrinĩrãre masugu, árĩpehrerire ĩhacũnugudigu ãhrimi.

18 “Baja macari majarã mũ pãramerã árĩturiarã árĩrãcoma,” arĩmũriñumi Goãmũ Abrahãre. Goãmũ ĩgu eroparĩcũ Abrahãpũ porã marĩgu árĩqueregu, “Diaye ta ãhraa,” arĩ pepimũriñumi.

19 Eropĩgu cien bojori opagu árĩqueregu, ĩgu marapo sã bũro ne porã marigo árĩquerecũ, “Porãcũsome gu,” arĩ ne pepibiriñumi Abrahã. Eropĩgu Goãmũ ĩgũre arĩ werepira “Diaye ta ãhraa,” arĩ pepiñumi Abrahã.

20 “Goãmũ ĩgu arĩdiro dopa ta ne iisome,” arĩ ne pepibiriñumi Abrahã. Eropĩgu ĩgu Goãmũ ĩgũre werepirare ðaro peeñumi. ĩgu eropa arĩrãre peeñijagu, “Goãmũ turagu ãhrimi,” arĩ umupeogu iĩñumi. Eropĩgu Goãmũre “Diaye ta iigu ãhrimi,” arĩ umupeonemoñumi ĩgu.

21 “Goãmũ ĩgu arĩdiro dopa ta ðaro iigũcumĩ,” arĩ pepi ðaro masiñumi Abrahã.

22 ĩgu eropa masicũ, Goãmũre ĩgu umupeocũ ĩha Goãmũpũ “Dĩpuwaja moogu ãhrimi,” arĩ ĩañumi Abrahãre. Eropã ta arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũgue.

23 Abrahã Goãmũre ĩgu umupeora pũhrũ

Goãmꝯ ðaro ãañumi ãgure, arĩ gojañuma. Eropa gojarã “Mũa sãre Goãmure umupeorãre ðaro ãagucumi,” arĩ mari sãre gojayañuma.

²⁴ Irire mari masiburire gojañuma. Eropigu Goãmure “Diaye ta iigu ãhrimi,” mari arĩ umupeocũ “Dipuwaja moorã ãhrima,” arĩ ãagucumi Goãmꝯ mari sãre. ãgu tamera mari Opꝯ Jesu ãgu sãricũ masudigu ãhrimi.

²⁵ Jesupꝯ mari ñeri iira dipuwaja sãridigu árĩmi. ãgu sãrira pãhrꝯ masa mũriadigu árĩmi ãgu Goãmꝯ marire “Dipuwaja moorã, ðarã ãhrima,” arĩ ãgu marire ãaburire.

5

“Dipuwaja moorã ãhrima,” Goãmꝯ ãgu arĩ ãacũ ðpa waroca marire, arĩ gojañumi Pablo

¹ Jesucristore mari umupeoturacũ ãagu “Dipuwaja moorã, ðarã ãhrima,” arĩ ãhami Goãmꝯ marire. ãgu eropa arĩ ãacũ Goãmꝯ mera mari ðaro árĩcũ iimi marire mari Opꝯ Jesucristo.

² Eropirã mari ãgure umupeocũ ãagu Goãmꝯ marire mahigu, marire aĩmi ãgu mera mari ðaro árĩboro dopa. Goãmꝯ tamera ðatariagu ãhrimi. Eropigu ãgu iro dopa ta ðarã árĩcũ iigucumi ãgu marire. ãgu eropiiburire ðaro masia mari. Eropirã mucubiria.

³ Eropirã ñero tariquererã mucubiria mari. Ñero tarirã irire yujuro bojemasia mari. Eropa yujuro bojerã ñero tariquererã ðaro Goãmure guñaturarã wahaa mari. Eropirã Goãmꝯ yare ðuhubeaa mari.

4 Mari eropa árĩcũ ãagũ, “Õaro iiabu mũa,” arĩgũcumi Goãmũ marire. Ñgũ marire eroparĩcũ, marire Ñgũ tauborore õaro masia mari. Eropirã ñero tarirã sã mucubirimasia mari.

5 Eropigũ Goãmũ marire Espĩritu Santore obeomi mari mera árĩdoregũ. Eropigũ Espĩritu Santopũ mari mera árĩgũ Goãmũ marire eropa mahiniguicãrire masicũ iimi. Eropirã “Goãmũ õaro taugũcumi marire,” arĩ “Ñgũ mera árĩniguicãrãca,” arĩ masia mari.

6 Eropigũ ero core mari ñeri iirare mari basi mari cóãmasibiricũ ãagũ, Ñgũ queodiro sihajacũ mari ñerã árĩra dipuwaja Cristo sĩripũ.

7 Mari masa gajigũ ya árĩburire sĩribasadiabeaa. Õagũ árĩgũre yujugũ sĩribasabocumi gajisubu arĩgũ.

8 Maripũ ñerã mari árĩquerecũ Jesucristo sĩribasadi árĩmi mari ya árĩburire. Ñgũ eropiicũ Goãmũ turaro marire Ñgũ mahirare masia mari.

9 Mari ya árĩburire Ñgũ sĩricũ, Ñgũ di cóãcũ, Goãmũpũ marire “Dipuwaja moorã ãhrima,” arĩ ãhami. Ñgũ eropa arĩ ãara pũhrũ dohpaguepũre marire peamegue wabonirãre taumi Jesucristo. Eropigũ Ñgũ yarã marire Ñgũ iira pũhrũ marire dipuwaja moasome Goãmũ.

10 Eropirã Goãmũre gamebirã mari árĩquerecũ ta Ñgũ magũ sĩrigũ mari ñeri iira dipuwaja wajayebasadigũ árĩmi. Eropa wajayebasagũ Ñgũ Pagũre Goãmũre guabiricũ iimi Ñgũ mari mera. Eropirã Ñgũ yarã wahaa mari. Dohpague tamerare tauro õaro iigũcumi marire. Ñgũ yarã mari árĩcũ, Jesu Ñgũ masa

m̄ariara mera marire peamegue wabonirãre òaro taugucumi ìgu.

11 P̄hrugue mari tariborore mucubiria mari. Goãm̄p̄ure guña mucubiria. Mari Op̄u Jesucristo mari ñeri dipuwaja ìgu s̄irira p̄hr̄u Goãm̄u yarã àhraa mari. Eropirã mucubiria.

Adánre Cristo sãre wereñumi Pablo Roma majarãre

12 Jesucristo taunirã árĩrã òpa masia mari: Adán ìgu ñerire iinugarasubugue i yebare ñeri árĩnugayoro. Ñeri árĩnugacũ masa s̄irinugañuma. Mari árĩpehrerã ñerire iiaa. Eropirã árĩpehrerã mari ñerã árĩri waja s̄irirãca.

13 Goãm̄u ìgu dorerire Moiserere apiboro core di-aye ta i yeba majarã ñerire iim̄uriñuma. Eropa ñerire iiquerẽcũ iri doreri maricũ ìgu doreri tarinugari waja dipuwaja moamasibiriñumi dohpa.

14 Ìgu eropa dipuwaja moamasibiriquerẽcũ ta Adánp̄u ìgu p̄hr̄u árĩrã iri doreri mariquerẽcũ ta s̄irim̄uriñuma. Moise ìgu árĩboro core iri doreri mariquerẽcũ ta masa s̄irim̄uriñuma. Gajirã ñerire iirã Adán ìgu ñero iim̄uridiro dopa gohra iibirim̄uriñuma. Eropiibiriquererã erã sã s̄irim̄uriñuma. Eropiḡu Adán ñerire iinugadiḡu árĩñumi i yebare. Yoara p̄hrugue i yeba ariḡu Jesucristop̄u òarire iinugadiḡu árĩmi.

15 Adán ìgu iira Jesucristo iira dopa árĩbeaa. Adán yujuḡu ta ìgu ñeri iira dipuwaja bajarã masa s̄irinugañuma. Goãm̄p̄u marire mahiḡu Jesucristore obeodiḡu árĩmi. Eropiḡu

JesucristopɁ ĩɣɁ yujugɁ ta mari ya árĩburire sĩribasagɁ mari bajarã ĩɣɁ yarã GoãmɁ mera ɁmɁri nɁcɁ árĩniguiborore iidi árĩmi.

16 EropigɁ GoãmɁ masare ĩɣɁ mojomoro ĩadiro Adán ĩɣɁ GoãmɁre tarinɁgadiro dopa árĩbeaa. AdánpɁ ĩɣɁ yujugɁ ta ñerire ĩɣɁ iira dipuwaja árĩpehrerã masa dipuwaja opama. Erã eropa dipuwaja opaquerecũ, masa wɁaro erã ñerire iiquerecũ dohpaguere masare mojomoro ĩagɁ GoãmɁ erã ñerire cohãmi. Eropa cóãgɁ “Dipuwaja moorã, õarã ãhrima,” arĩ ĩhami ĩɣɁ Jesucristo sĩrira mera.

17 Adán yujugɁ ta ĩɣɁ dipuwaja mera ta árĩpehrerã masa sĩrimorã dihta wañuma. GoãmɁ ĩɣɁ iirañepɁ õataria. Dohpaguere masare mojomoro ĩagɁ Jesucristo ĩɣɁ yujugɁ sĩrira mera iri ñeri dipuwaja cóãgɁ marire “Õarã ãhrima,” arĩ ĩhami. Eropirã árĩpehrerã ĩɣɁ eropa arĩ ĩanirã ĩɣɁ mera õaro árĩniguicãrãcoma.

18 YujugɁ Adán ĩɣɁ ñerire iinɁgacũ árĩpehrerã ñerire iinɁgañuma. Erã eropiicũ ĩagɁ GoãmɁ erãre “Dipuwajacurã ãhrima,” arĩ ĩañumi. GajigɁ JesupɁ ĩɣɁ õarire ĩɣɁ iicũ masa erã ñeri iira dipuwaja sĩribasacũ, árĩpehrerã mari ñeri dipuwaja cóãdigɁ árĩmi GoãmɁ. Mari ñerire ĩɣɁ cóãnirã árĩcũ “Õarã ãhrima,” arĩ ĩagɁcumi GoãmɁ marire. Eropirã árĩpehrerɁri ĩɣɁ mera árĩniguicãrãca mari.

19 YujugɁ Adán GoãmɁre tarinɁga nɁgañumi. ĩɣɁ eropiicũ bajarã masa ñerire iiricurã wañuma. JesucristopɁ GoãmɁ ĩɣɁ dorediro

dopa iipɸ. Īɸu eropiicũ bajarã masa ĩɸu ñerire cóãnirã warãcoma. Erã eropa wacũ “Ōarã ãhrima,” arĩ ĩagɸcumi Goãmɸ erãre.

²⁰ Goãmɸ ĩɸu dorerire Moiserere apiñumi árĩpehrerã masa erã ñero iirare erã masiburire. Mari masa bɸrigã ñerire mari iiquerecũ Goãmɸpɸ marire bɸrigã mahimi. Eropa mahiɸu Jesucristo sĩrira mera mari ñerire cóãdigu árĩmi.

²¹ Ero core mari árĩpehrerã mari ñeri iira dipuwaja sĩrimorã árĩmɸriribɸ. Goãmɸ marire turaro mahiɸu mari Opɸ Jesucristore ĩɸu obeocũ ĩɸu marire ñeri dipuwaja marirã wacũ iimi dohpaguere. Eropirã erã “Dipuwaja moorã ãhrima,” Goãmɸ ĩɸu marire arĩ ĩacũ mari árĩpehrerinɸri ĩɸu mera eropa árĩniguicãrãca.

6

Cristo yarã ñerire iiniguibeama, arĩ gojañumi Pablo

¹ ¿Goãmɸ eropa marire mahicũ ĩarã dohpa iirãcuri mari mɸa pepicũ? ¿Goãmɸre marire mahicũ iinemodiarã ñerire iinemorãcuri mari?

² Árĩbeaa. Ñerire iibiricãrã mari. Jesucristo marire sĩribasadi árĩmi mari ñerire cóãɸɸ. Eropirã Cristo yarã árĩrã marire ñerire iibiricãro gahmea.

³ Eropa ta Jesucristo yarã mari árĩrere masa erã ĩha masiborore deco mera waĩyesũbɸ. Jesu mari ñeri iira dipuwaja sĩridigu árĩmi. Eropirã ĩɸu yarã árĩrã, waĩyesũnirã árĩrã mari ñeri iirare duhucãbɸ.

⁴ Mari waĩyeri õpa ĩhmua: Jesucristo sĩrira mera mari ñerã árdiro pehrea. Eropa wacũ mari Pagũ ĩgũ turari mera Jesucristo sĩridire masudiro dopa iri turari mera marire õaripũre gohrotomi. Eropirã õarire iirã wahaa.

⁵ Eropirã Cristo yarã árĩrã Cristo sĩrira mera mari ñerã árdiro pehrea. Eropirã mari ñeri iirare duhua mari. Eropirã Cristo yarã árĩrã ĩgũ masa mũriara mera õaripũre gohrotorã ãhraa mari. Iri diaye ta ãhraa.

⁶ Jesucristo crusague sĩrigũ mari ñerã árĩrã pehrecũ iidi árĩmi. Mari ñeri ñaribejarire duhumasicũ iidi árĩmi dipaturi mari ñerire iibiriboro dopa.

⁷ Mari ñeri ñaribejarare cóãnirã árĩrã ñerire iiniguirã árĩsome pare mari. Irire mari masia.

⁸ Eropirã mari gohrotonirã árĩrã mari Jesucristo mera õarire iinũgarã árĩrãca. “Iri diaye ta ãhraa,” arĩ pepia mari.

⁹ Ire mari masia: Cristo ĩgũ sĩri, masa mũriara pũhrũ dipaturi sĩrisome. ĩgũ sĩribodirore tarĩtuhadigũ árĩmi.

¹⁰ Eropigũ Cristo yujusubu sĩrigũ, masa ñerire cóãgũ sĩrimi. ĩgũ masa mũriadigũ dohpaguere Goãmũ gamerire iigũ ãhrimi.

¹¹ “Ĩgũ iidiro dopa ta yũ sã ãhraa,” arĩ pepique mũa: “Jesucristo mari ñerire cóãdiro dopa ta mari sã mari ñerire cohãa. Ñerire iibirã Jesu yarã árĩrã Goãmũ gamerire iimorã árĩrã tiiaa mari,” arĩ pepique mũa sã.

¹² Eropirã ñeri iiniguirã árĩbiricãque. Eropirã ñerire ñaribejabiricãque.

13 Ñerire iirã árĩbiricãque. Mũa peamegue wabonirãre Jesucristo ïgu taunirã ãhraa. ïgu eropa iinirã árĩrã òpa arĩque Goãmure: “Mũhũ, yũ Opũ ãhraa. Eropigũ yũhũ mũ gamero dopa ïigu, mũ dorerire iiniguicãgũca umuri nũcũ pare,” arĩque Goãmure. Eropirã òarire iirã Goãmũ ïgu gameri dihtare iirã árĩque mũa.

14 Dohpagueere Goãmũ mera òaro árĩborore Moise doreri mũare dorebeaa. Jesucristo mũa ya árĩburire sĩribasara mera Goãmũ mera òarã ãhraa. Eropiro mũa ñeripũ mũare dorebeaa pare. Eropirã ñerire iiniguisme pare mũa.

Mũa ñerire iiniguicũ iri ñeri mũa opũ iro dopa ãhraa, arĩ gojañumi Pablo

15 ¿Yũ eroparĩcũ dohpa arĩ pepiri mũa? ¿Jesucristo yarã árĩrã, Moise dorerire umupeobir-
imorã árĩrã, ñerire iiniguibocuri mari? Ñerire iiniguibiricãrã.

16 Mũare doregũ mũa opũ ãhrimi. Eropirã ïgu pohro majarã ãhraa mũa. Eropa ta ñerire iiniguirã mũa árĩcũ iri ñeri mũa opũ iro dopa ãhraa. Eropirã ñerire duhumasiya mara mũare. Eropirã peamegue wamorã ãhraa mũa eropa iirã. Goãmure òaro yũhrirã árĩrã tamera ïgu pohro majarã ãhraa. Eropirã ïgu yarã òarire iirã ãhraa mũa. Irire masia.

17 Iribojegue ñerire iiniguirã mũa árĩcũ, iri ñeri mũare doremuriyoro. Dohpaguepũre òari buherire peerã, Jesure umupeorã, Goãmũ dorerire òaro iirã wahabũ mũa. Eropa árĩrã Goãmure “Õhaa,” arĩro gahmea.

18 Eropa warã dohpaguere ñerire doresũrã árĩbeaa mũa. Eropirã Goãmũa doresũrã árĩrã õarire iiaa.

19 Irire mũare õpa arĩ gojaa mũa õaro peeboro dopa. Iribojegue ñerire iipehorã, ñerire iiniguicãrã mũa árĩdiro dopa ta dohpaguepũre õarire iiniguicãrã árĩque mũa. Eropirã Goãmũa gameri dihtare iirãca mũa.

20 Iribojeguere ñeri dihtare iirã árĩrã, õaripũre iibirimũriyoro mũa.

21 Irisubure ñerire iira waja õarire bocabiriyoro mũa. Iri mũa ñeri iirare guñarã dohpaguere gũhyasĩrica mũa. Iri ñerire mũa iira dipuwaja peamegue wabonirã árĩribũ.

22 Dohpaguepũre Jesucristo mũare ñeri doresũnirãre wiucãmi pare. Eropirã Goãmũa dorerire iirã wahabũ mũa. Eropirã Goãmũa gameri dihtare iirã árĩrãca. Eropirã árĩpehrerinũri Goãmũa mera árĩrãca.

23 Ñerire mari iira dipuwaja peamegue wabonirã ãhraa mari masa árĩpehrerã. Mari eropa árĩquerecũ Goãmũpũ mari Opũ Jesucristore mari umupeocũ ãagũ, árĩpehrerinũri ãgũ mera árĩcũ iigũcumĩ. Waja mariro marire eropa iigũcumĩ.

7

Moise dorerire were gojanemoñumi Pablo

1 Yũ acawererã, Goãmũa Moisere ãgũ dorerare õaro masia mũa. Masũre iri doreri ãgũ ojo-carisubu dorea. ãgũ sĩrira pũhrũ ãgũre dorebeaa iri. Iri sãre masia mũa.

² Õpa ãhraa: Nomeore igo marapũ mera dihta árĩdorea Moise ãgu doreripũ. Iri eropa dorequerecũ ta igo marapũ sĩrira pũhrũ igopũ gajigũ mera marapũcũmasimo. Eropa ta arĩ werea iri doreri.

³ Eropigo igo marapũ árĩquerecũ ta gajigure marapũcũgo, ñero iigo iimo igoa. Igo marapũ ãgu sĩrira pũhrũgue ta gajigure marapũcũgo, Moise dorerire tarinũgabeamo igo. Eropigo ñero iigo iibeamo igo.

⁴ Eropa ta mũa sã yũ acawererã, Jesucristo sĩrira mera Jesu yarã warã, iri doreri iiri mera Goãmũ yarã wabeaa mũa. Eropirã sĩrinirã mũrare iri doreri mera dorebiro dopa ta mũa sãre iri doreri dorebeaa. Mũa Cristo ya curu majarã ãhraa. Eropirã dohpaguere ãgu yarã ãhraa mũa. Ñgũpũ ãgu sĩrira pũhrũ masa mũriadigũ árĩmi Goãmũ gamerire mari iiboro dopa.

⁵ Jesucristo yarã árĩbirirasubuguere ñerire mari Ƴaribejarire iimũribũ. Eropirã Moise dorerire mari masira pũhrũ iri dorerire tarinũgadiaribũ. Eropa tarinũgã ñerire iirã, mari peamegue wamorã ta árĩmũriribũ.

⁶ Dohpaguere Cristo yarã árĩrã iri doreri docague árĩbeaa pare mari. Goãmũ ãgu mera õaro mari árĩborore iri dorerire iidorebeamĩ pare. Espĩritu Santo mari mera árĩgu marire õarire gohrotocũ iimi. Eropirã Goãmũ gamerire iirã mari iribojegue maja doreri gojara mera árĩmasibea pare.

Mari ñeri iidiarire were gojañumi Pablo

7 ¿Eropirã Goãmũ Moisere ïgu dorere dohpa arĩ pepibocuri mari? ¿Iri doreri ñeri árĩcuri mũa pepicũ? Árĩbirica. Iri ïgu doreri ta ñerire yure masicũ iibũ. Eropirã ïgu doreri maricũ ñerire mari iirare masibiriboya mari. ïgu doreri õpa arãa: “Gajirã yaguere turaro ɯaribejabiricãque,” arãa Moise doreri. Iri eroparĩbiricũ, gajirã yare ɯaribejariñe iri ñeri árĩcũ masibiriboya mari.

8 Eropigu iri dorerire yũ masira pũhrũ gajirã yare bũrigã ɯaribejamũribũ. Iri dorerire masibirinigu gajirã yare bũrigã yũ ɯaribejara iri ñeri árĩcũ masibiriboya yũhũ.

9 ïgu dorerire yũ masiboro core eropa pepicãnibũ dohpa. Dipuwajacũborore guñabiriribũ. Eropigu ïgu dorerire yũ masira pũhrũ yũ ɯaribejari ñeri árĩcũ masibũ yũhũ. Eropigu yũ dipuwajacũborore masibũ.

10 Iri doreri mera mari Goãmũ mera õaro árĩbonirã árĩquerecũ mari iri doreri mera dipuwajacũrã dederebonirã árĩribũ.

11 ïgu Goãmũ Moisere dorere masira pũhrũ tarinũgadiaribũ. Ñerire ɯaribejagu árĩcũ iri ñeri yure goroweobũ. Ñerire iirã iri dorerire tarinũgara waja dipuwajacũmorã árĩribũ mari. Eropirã iri doreri tarinũgari mera peamegue dederebonirã árĩribũ.

12 Eropiro Moise doreri Goãmũ ya õari ãhraa. Eropiro queoro árĩro iiaa.

13 ¿Eropa árĩquerero iri õari doreripu peamegue marire wacũ iiri mũa pepicũ? Wadorebeaa. Mari ñeri iiri dipuwaja marire

peamegue ñero wacũ iiaa. Īḡu dorerire mari masira pũhrũ iri dorerire tarinũgarã, “Ñerire iiaa mari,” arĩ masia. Eropirã mari ñerã árĩrire masirã mari peamegue waboro sãre masia mari. Eropirã ĩḡu dorerire masirã, mari tarinũgara iri ñeri árĩcũ masia mari.

14 Moise doreri Goãmũ ĩḡu apira iri árĩcũ masia mari. Irire masiquererã maripũ ñeri Ƴaribeja iirã i õaripũre iibea. Eropirã ñerire iiniguirã ãhraa.

15 Mari õarire iidiaquererã iibea mari. Eropirã mari ñerire iidibiriquererã ta iiniguicã. Eropirã mari iirire pee masibea mari.

16 Eropirã ñerire iidibiriquererã ñerire iiaa mari. Iri ñerire iidibirã Moise ĩḡu dorerire “Õari doreri ãhraa,” arĩdiarã iiaa.

17 Eropirã “Yũ basi ñerire dipaturi iisome pare,” arĩquererã ta ñerire iiniguia. Mari pepirigue árĩripũ ñerire marire iicũ iiaa.

18 Õarire turaro iidiaquererã ta, ne bocãtũbirica. Eropirã õpa masia. Ñeripũ marire goroweomũraa. Mari pepirigue ñeri dihta ãhraa. Ne õari mara.

19 Õari mari iidiaripũre ne iibea. Ñerire mari iidibiripũre iiaa.

20 Eropirã “Yũ basi ñerire dipaturi iisome pare,” arĩquererã ta ñerire iiaa daja. Mari pepirigue árĩripũ marire ñerire iicũ iiaa.

21 Eropiro õpa wahaa marire. Õarire mari iidiaquerecũ ta mari Ƴaribejari mari pepiri ñeri ãhraa. Eropirã õaripũre iibea mari.

22 Goãmũ dorerire mari turaro yũhridiarica.

²³ Eropirã mari ire masia: Goãmũ dorerire gamequererã mari ñeri pepiri mari ñaribejari ãhraa marire. Mari ñeri pepiri tarinũgaa mari õari iidiaripũre. Eropirã mari ñerire duhumasi-beaa.

²⁴ Eropa ñerire duhumasibirã ñero dujaa mari. ¿Mari ñeri ñaribejarire duhuboro dopa, mari ñeri pepiri marire dorebiriboro dopa noa marire taugũcuri?

²⁵ Jesucristore mari guñaturacũ ĩgũpũ mari ñerire iibiriboro dopa taugũcumi. ĩgũ mari Opũ mari ñeri ñaribejarire tautuhajadi árĩmi. ĩgũ eropiicũ Goãmũre “Õhaa,” arãa mari. Eropirã dohpaguere mari Goãmũ dorerire yũhridiarã ãhraa. Eropa yũhridiaquererã ta mari pepirigue ñero pepiri ãhraa dohpa. Mari eropa árĩrãre Jesucristo marire taumi.

8

Espĩritu Santore oparã erã árĩricũrre were gojañumi Pablo

¹ Dohpaguere Jesucristo yarãre erã dipuwa-jacuboro mara. Erã ñerire erã ñaribejarire iiniguibeama. Eropirã Espĩritu Santo ĩgũ dorero dopa ta iiniguicãma erã.

² Eropigũ Jesucristo yarã mari árĩcũ Espĩritu Santo ñero iirire duhucũ iimi marire. Eropigũ Espĩritu Santo árĩpehrerinũri Goãmũ mera árĩcũ iimi marire. Ñerire marire duhucũ iigũ, marire peamegue wabonirãre taumi.

³ Moise dorerire mari gamero iirã ne bo-catĩusome. Eropirã iri doreri mera mari Goãmũ

mera õaro árĩmasibiribũ. Mari eropa árĩrã árĩquerecũ ta õpa Goãmũ marire õarã árĩcũ iidigũ árĩmi. Irire mari ñeri dipuwajare wajayebasabure ĩgũ magũre obeodigũ árĩmi. ĩgũ magũ mari iro dopa ta dupucudigũ árĩmi. Eropigũ wajayebasagũ mari pepirigue ñeri árĩrire cóadigũ árĩmi.

⁴ Marire eropa ta iidigũ árĩmi Goãmũ ĩgũ dorerire õarire ĩgũ turari mera mari iiboro dopa. ĩgũ dorerire iirã árĩrã mari uaribejarire iibea mari. Eropirã Espĩritu Santo ĩgũ itamuri mera ĩgũ dorero dopa ta iiaa mari.

⁵ Erã gamero ñerire iidiarã, ñeri dihtare uaribejama. Espĩritu Santo ĩgũ dorero dopa ta iiniguirãpũ õari dihtare iidiana erã.

⁶ Erã gamero ñeri dihtare iidiarã, iri dihtare uaribejarã peamegue warãcoma. Espĩritu Santo ĩgũ gamerire turaro iidiarãpũ árĩpehrerinũri Goãmũ mera árĩrãcoma. Eropirã erã õaro árĩcãrãcoma.

⁷ Erã gamero iirã Goãmũre gamesuribirã aħrima. Erã Goãmũ dorerire ne yħribeama. ĩgũ dorerire ne yħrimasisome erã.

⁸ Eropirã erã gamero iirã Goãmũre ĩhasuacũ iimasibeama.

⁹ Muapũ mũa gamero iibea. Espĩritu Santo mũa mera árĩcũ ĩgũ gamerire iiaa. Eropirã Espĩritu Santore moorãpũ Cristo yarã árĩbeama.

¹⁰ I umũre masa ñerire iira dipuwaja mari árĩpehrerã sĩrimorã dihta aħraa. Mũa sĩrimorã árĩquererã ta Cristo yarã mũa árĩrã ĩgũ mera eropa árĩniguirãca mũa. Goãmũ mũare

“Ōarã ährima,” ïgu arĩ ïacũ ïgu mera eropa árĩniguirãca mũa.

11 Goãmũ Jesure masudigu árĩmi. Eropã masudigu árĩgu, Espíritu Santo mũa mera ïgu árĩniguicũ mũa sĩrira pũhrũ Goãmũ mũa sãre masugũcumi. Eropã masugũ õaro árĩcũ iigũcumi mũare. Jesure ïgu masudiro dopa ta eropa masugũcumi mũare.

12 Yũ acawererã, “Ïgu eropa ta iigũcumi,” arĩrã mari gamero iibiricãrã.

13 Mari gamero ñerire iirã, peamegue wamorã árĩcãrã tiiaa mari. Espíritu Santo ïgu itamuri mera mari ñeri iiricũrire duhurã, árĩpehrerĩnũri Goãmũ mera árĩrãca.

14 Árĩpehrerã Espíritu Santore yũhrirã Goãmũ porã ta ährima.

15 Espíritu Santo mari mera ïgu árĩnũgacũ Goãmũ porã árĩnũgabũ mari. Eropigu ïgu porã árĩcũ marire dipuwaja moasome. Peamegue wadoresome. Eropirã gũibeaa mari iribojeguerẽ mari gũidiro dopa. Ïgu porã árĩrã, Espíritu Santo ïgu itamuri mera dohpaguerẽ “Ahũ,” arãa mari Goãmũre mari Pagũre

16 Eropigu Espíritu Santo mari pepirigue õpa masicũ iimi: “Diaye ta Goãmũ porã ähraa mari,” marire arĩ masicũ iimi ïgu.

17 Eropirã ïgu porã árĩrã, Goãmũ árĩpehrerire ïgu porãre “Ogũra,” ïgu arĩrãre maripũ oparãca. Jesucristo mera irire oparãca mari. Cristo yare mari iira waja gajirã mera ñero tarinirã árĩrã, mari ïgu mera ẽmarogue õaro

árĩcārāca. Eropirā Goāmũ ĩgu porāre “Ogura,” ĩgu arĩrare oparāca mari.

¹⁸ Dohpaguere i yebare ñero taria mari. Pũhrũguere Ʃmaroguere õaro árĩcārāca. Eropirā dohpaguere ñero tarirā wũaro bujawere pepibiricāque. Mari ñero tarirapũ pehrea waroca. Pũhrũ õaro árĩcārāca Goāmũ pohrogue. Eropirā mucubirirāca mari. Iri mucubiriripũ ne pehresome marire.

¹⁹ Eropirā Goāmũ porā Goāmũ pohrogue õaro árĩrācoma. Mari eropa wacũ, árĩpehleri Goāmũ ĩgu ĩhacũnugura sã mama dihta gohroto pehrea waroca.

²⁰ Dohpaguere ĩgu ĩhacũnugura árĩpehleri ñero taria. Iri gamero eropa wabiriyoro. Adán ñeri iinũgara pũhrũ Goāmũ ĩgu ĩhacũnugurare ñero wacũ iĩnumi. Eropigũ Goāmũ ĩgu ĩhacũnugurare eropa ta ñero árĩdoreniĩnumi dohpa. Pũhrũ ĩgu ĩhacũnugurare õaripũre gohrotogũcumi daja ĩgu.

²¹ Eropigũ Goāmũ ĩgu ĩhacũnugura boapehre-aborare õaripũre gohrotogũcumi. Goāmũ porāre õarā erā gohroto dopa ta, i Ʃmũ maja ĩgu ĩhacũnugura sãre árĩpehlerire õari dihta gohrotogũcumi.

²² Ire mari masia: Ñerire masa iinũgara pũhrũ árĩpehleri Goāmũ ĩgu ĩhacũnugura ñeri wayoro. Eropiro Goāmũ õarire ĩgu gohroto borore corero iiaa.

²³ Maripũ Espĩritu Santore oparā āhraa. ĩgu yarā mari wacũ Goāmũ Espĩritu Santore mata omi marire. ĩgu ĩhacũnugura iro dopa ta mari

sã ñero taria. Eropirã òaripure gohrotoborore buringã gamerã cohrea. Eropirã ìgu porã mari ìgu pohro waboro sãre buringã gamerã cohrea mari. Mama dupure ìgu marire ìgu oboro sãre buringã gamerã cohrea.

²⁴ Mari eropa corerã árĩcũ, ìgu ta marire peamegue wabonirãre taugucumi. Ìgu pohrogue árĩnirã árĩrã ìgu pohrogue mari waborore corebiriboya mari. Marire ìgu tautuhara pũhrũ árĩcũ irire corenemobiriboya.

²⁵ Eropirã ìabiriquererã ta dohpa, Goãmũ marire ìgu taaborore corerã eropa coreniguia òaro yojaro mariro.

²⁶ Eropirã mari Goãmũre òaro guñaturabirã ìgu gamerire òaro masibirã árĩcũ ìha Espíritu Santo marire itamumi. Eropirã Goãmũre queoro serẽmasibiriquerecũ Espíritu Santopũ mari ya árĩburire Goãmũre serẽbasami. Marire mojomoro ìagu mari ya árĩburire Goãmũre serẽbasami.

²⁷ Goãmũ ìgu gamero dopa ta, mari Jesu yarã árĩborore serẽbasami ìgu Espíritu Santo. Ìgu eropa arĩ serẽbasacũ Goãmũ mari pepirire masipehogũ árĩgu Espíritu Santo ìgu serẽrare masimi.

Cristo ya turari mera ñeri iirire tarinũgarãca mari, arĩ gojañumi Pablo

²⁸ Ire masia: Árĩpehrerã Jesure mahirã mari árĩcũ ìgu gamerire iimorãre beyepũ ìgu marire. Eropa beyegu Goãmũ eropa ìhadibuniguicãmi marire. Eropigu mari ñero taricũ ìagu Goãmũpũ marire òaro wacũ iigucumi.

29 Goãmũ marire ïgu yarã árĩmorãre matague ta mari ne masa dehyoaboro coregue ta guñatuhapũ. Eropa guñagũ ïgu magũ ïgu òagũ árĩro dopa ta marire òarã árĩrare guñapũ. ïgu magũ iro dopa marire árĩdorepũ bajarã masa ïgu magũre mari tĩgũcaborore. Eropigũ árĩpehrero marire eropa wara mera marire òarã gohrotocũ iimi.

30 Matague ta ïgu yarã ïgu árĩdorenirã mari árĩcũ, ïgu porã mari árĩmorã sãre beyepũ marire. Eropigũ marire ïgu beyenirãre “Dipuwaja moorã, òarã àhrima,” arĩ ìhami. Marire ïgu eropa “Òarã àhrima,” arĩ ïagũ ïgu mera ɯmaroguere òaro árĩcũ iigũcumi.

31 Irire masirã òpa pepia mari: Goãmũ marire ïgu mahinirãre, ne gajirã ìhaturirã bocatũbeama.

32 Goãmũ mari ya dipuwaja sĩribure ïgu magũre obeodigũ árĩmi. “Yũ magũre mahia. Eropigũ ïgũre obeobeaa,” arĩbiridi árĩmi. Eropigũ mari ya árĩburire ïgu magũre obeodigũ árĩgũ Jesucristo mera árĩpehrerire òari dihtare ogũcumi ïgu marire.

33 Goãmũ beyenirã mari árĩcũ, ïgu marire “Dipuwaja moorã, òarã àhrima,” arĩ ìhami. Mari ïgu eropa arĩnirã árĩcũ, gajirã marire “Ñerã àhrima,” ne arĩ weresãmasibeama.

34 Cristo mari ya dipuwajare sĩrira pũhrũ masa mũriadi árĩmi. Eropigũ Goãmũ diayerũ dohpague ïgu àhrimi dorebu. Eropigũ ïgu mari ya árĩburire diaye ta ɯmũri nũcũ serẽbasagũ iimi Goãmũre. Eropirã gajirãpũ ne marire “Erã ñeri

iira dipuwaja moaque,” arĩmasibeama.

³⁵ Cristo marire ĩḡu burigã mahicũ gajirãpu “Erãre ne mahibiricãque,” arĩmasisome ĩḡure. Eropigũ mari ñero tariquerecũ ta, mari güiquererecũ ta, gajirã marire erã ñero iiquererecũ ta, mari oaboaquerecũ ta, suhri marirã mari árĩquerecũ ta, ḡuhyaro marire árĩquerecũ ta, marire erã wejẽquerecũ ta, Cristo marire eropa mahiniguicãḡucumi.

³⁶ Goãmũ yare erã gojarapũ marire eropa waburire werero õpa arĩ werea:

Goãmũ, mũ yarã ḡua árĩri waja erã wejẽsũmorã ta árĩniguirã tiiaa ḡua. Oveja erã wejẽmorã erã árĩro dopa ta, ḡua sãre eropa ta wahaa, arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũḡue.

³⁷ Eropirã mari ñero tariquererã ta, Cristo marire mahigũ ĩḡu itamuri mera, turaro mera ñerire tarinũgarãca mari.

³⁸⁻³⁹ Goãmũ marire ĩḡu mahirare ĩhmudi árĩmi mari Opũ Jesucristo mari ya árĩburire sĩricũ. Eropigũ ĩḡu marire burigã mahigũ ne duhosome. Mari sĩricũ sãre, mari ojocaricũ sãre mahi duhosome. Dohpaguere, pũhrũḡue sãre, marire ĩḡu ne mahi duhosome. Eropirã anyua, watẽa oparã umaro majarã, i yeba majarã oparã, ñerã deyobirã sã marire Goãmũre “Mũ yarãre mahibiricãque,” arĩrã, bocatĩusome. Eropiro ne yujugũ ne yujuñe ĩḡu ĩhacũnugura marire ĩḡupũre mahi duhudoreri ne mara. Marire ĩḡu ne mahi duhosome.

9

Judio masa Goãmũ ïgu beyenirã ãhrima, arĩ gojañumi Pablo

¹⁻² Yũ acawererã Israe masare guñagũ buriã bũjawerea. Cristore gamebeama erã. Eropigu ñero siporãcũ pepia yũhũ. Iri yũ eropa arĩri diaye ta ãhraa. Yũhũ Cristo yagũ ãhraa. Eropigu mũare diaye arĩgu iiaa. Espiritu Santo yũ mera arĩcũ dohpaguere yũ acawererãre yũ arĩri iri diaye arĩcũ òaro masia yũhũ. Ìgu yũre irire òaro masicũ iimi.

³ Israe masa yũ acawererã, yaha curu majarã Jesucristore gamebirã peamegue warãcoma, arĩ guñaricua. Eropigu yũhũ erãre peamegue wamorãre taumasigu òpa arĩboya Goãmũre. “Erã ya dipuwajare yũpũre peamegue wadoreque,” arĩboya. Eropigu “Erã ya dipuwajare yũpũre cóãporo Cristo,” arĩboya. Yũ eropa arĩborañe wajaye masiya mara erã ya dipuwajare.

⁴ Erã yũ acawererã Goãmũ yare òarire mata opamũhtanirã arĩma. Israe mũrũ pãramerã arĩturiarã ãhrima. Eropigu Goãmũ ïgu porã erã arĩburire mata apiñumi Goãmũ erãre. Eropigu Goãmũ ïgu gosesiriri mera erã watope arĩñumi. Eropiro arĩpehrerire ïgu masare òaro iiburire weremũriñumi erãre. Eropigu Moisere ïgu dorerare mata apimũhtañumi Israe masare. Eropirã Goãmũre umupeoburi wihire iimũhtañuma erã. Eropigu erãre ïgu òaro itamuborore weremũriñumi Goãmũ.

5 Gwa ya cururi gohra doce cururi āhraa. Eropirā gwa ñecū sumarā Abrahā sā muraque, erā pāramerā árĩturiarāgue āhraa gwa Israe masa. Eropigū Cristo masa dehyoanijagū gwa acaweregū Israe masū gohra árĩmi Cristo. Īgū Goāmū ta āhrimi. Eropigū ĩgū árĩpehrerā weca opū āhrimi. Árĩpehrerinuri ĩgure ōaro umupeorā mari. Eropa ta iirā.

6 Israe mūrū ĩgū pāramerā árĩturiarā árĩquererā árĩpehrerā Goāmū yarā gohra árĩbeama. Eropirā árĩpehrerā Goāmū ōaro oburire opamorā árĩbeama. Eropirā Israe masare “Ōaro iigura,” arĩdigū árĩqueregū Goāmū erāre árĩpehrerāre ōaro iibiricū ĩarā “Goāmū ĩgū arĩdiro dopa ta iibeami,” arĩ pepibiricāro gahmea.

7 Ōpa āhraa: Gajirā Israe masa Abrahā pāramerā árĩturiarā erā árĩquerecū ta, “Abrahā pāramerā gohra yaharā gohra āhrima,” arĩ ĩabeami Goāmū erāre. Eropigū ōpa arĩñumi Goāmū Abrahāre. “Mū magū Isaa pāramerā árĩturiarā erā tamera diaye ta mū pāramerā árĩturiarā árĩrācoma,” arĩmuriñumi Goāmū Abrahāre.

8 Īgū eropa arĩ werecū ire masirāca mari: Árĩpehrerā Abrahā pāramerā erā masa dehyoara pūhrū, mata Goāmū porā wasome erā. Goāmū ĩgū arĩ werepirare ōaro peerā ĩgure umupeorāpū erā dihta árĩrācoma Goāmū porā. Eropirā erā ta āhrima Abrahā pāramerā árĩturiarā gohra.

9 Ōpa arĩñumi Goāmū Abrahāre: “Gaji bo-

jori inosubu ta yu dujaricũ mu marapo Sara majigũgãre opagocumo mu magure,” arĩñumi Goãmũ Abrahãre. Eropa ta arĩ werepiñumi ãgũre Abrahã magũ Isaa masa dehyoaborore. Eropigu ãgu magũ Isaa masa dehyoañumi.

¹⁰ Pũhrũ Isaa Rebeca mera marapocũ igo ũma perã sũhrũanirã porãcũnumo. Erã pagũ Isaa gũa ñecu mũrũ arĩñumi.

¹¹⁻¹² Eropirã erã porã erã masa dehyoaboro core, ãarire, ñeri sãre erã iibiricũ ta Goãmũ erã pago arĩbore õpa arĩmũriñumi: “ãgu pagũ magũrũ ãgu ãgũre doregũcumi. Eropigu ãgu opu arĩgũcumi,” arĩmũriñumi igore igo porãcũboro core. Goãmũ ãgu gamero dopa ta beyemi ãgu. Eropa arĩgu, arĩgu ãgu dehyoaboro core Jacobore Esaũ pagũ magũ arĩgũre opu arĩbure beyemũriñumi. Eropigu masa erã iirire ãaboro core ãgu gamero dopa ta ãgu yarã arĩmorãre beyemi.

¹³ Eropa ta arĩ gojañuma ãgu yare erã gojarapũgue: “Jacobopũre mahimũribũ. Eropigu Esaũpũre mahibirimũribũ,” arĩmi Goãmũ, arĩ gojañuma iribojegure.

¹⁴ ¿Iirire peerã dohpa arĩ pepibocuri mari? “¿Erã iiricũrũre ãaboro core yujugũre eropa beyegũ Goãmũ queoro iibeami,” ¿arĩ pepibocuri?” Arĩbeaa. Queoro iigu ta ãhrimi.

¹⁵ Õpa arĩñumi Goãmũ Moise sãre: “Yu gamegũ dihtare mojomoro ãagũra,” arĩmũriñumi ãgu Moiserẽ. Eropigu yujugũre ãgu gamero beyegũ queoro iigu iimi Goãmũ.

¹⁶ Eropirã mari gamero Goãmũre marire mo-

jomoro ïadoremasibea mari. Eropirã mari òarire iira waja sãre ne mojomoro ïabeami ïgu. ïgu gamero dopa ta mojomoro ïhami.

¹⁷ Eropigu eropa ta ïgu gamero dopa iĩnumi Egipto majarã opu sãre. Òpa arĩnumi Goãmũ ïgure faraõre: “Egipto majarã opu árĩbure apigu iibu mure yu turarire árĩpehrerãre ïhmubure. Eropigu árĩpehreri yeba majarãre, yure erã masiborore opu acugu iibu yuhũ mure,” arĩnumi Goãmũ ïgure, arĩ gojara ãhraa Goãmũ yare erã gojarapũgue.

¹⁸ Eropigu ïgu gamerãre mojomoro ïhami ïgu mari masare. Eropigu ïgure erã gamebircũ ïagu ïgu gamero erãre yuhribircũ iimi ïgu. Eropigu Goãmũ ïgu gamero dopa ta iimi.

¹⁹ ïgu eropiigu árĩcũ ïarã òpa arĩboca mua: “¿Goãmũ erãre ïgure yuhribircũ iidigu duhpigu ero puhru erã ïgure yuhribirira dipuwaja moayuri erãre?” arĩ papũri serẽpiboca mua.

²⁰ Eropa arĩbircãque. Mari masa bu árĩrã ãhraa. Goãmũ mera papũrimasibea. Mátasoro wéagore “¿Duhpigo yure eropa iiri mũhũ?” iri soro arĩ serẽpimasibea. Eropa ta mua sã Goãmure ïgu gamero iigure “¿Duhpigu eropa iiri mũhũ?” arĩ serẽpimasibea.

²¹ Mátasoro wéago máta mera igo gamero dopa iimo. Eropigo òarire dibuburi sorore iimasimo igo. Iri máta mera ta bu árĩri dibuburi soro sãre iimasimo igoa. Igo iiro dopa ta Goãmũ sã ïgu iidiaro dopa ta iimi.

²² Eropigu Goãmũ peamegue ïgu cóãmorãre erã ñero iirare ïha guagu, erãre dipuwaja moa-

diaqueregu ta yoari boje erã ñeri iirire eropa ñacãnimi. Árĩpehrerãre ïgu turarire ïhmubu, mata erãre dipuwaja moanibirimi.

²³ Eropa ta iimi marire ïgu mojomoro ñarãre, ïgu òatariagu ïgu árĩrere, ïgu turari sãre marire masidorebu. Matague ta marire, “Erãre mojomoro ñagura yuhũ. Yu òarire ogura erãre,” arĩ apiñumi Goãmũ marire.

²⁴ Eropirã maripũ ïgu beyenirã árĩrã iiaa. Eropirã ïgu beyenirã judio masa dihta árĩbeama. Judio masa árĩbirã sã ãhrima ïgu beyenirã.

²⁵ Eropa ta ãhraa judio masa árĩbirãre Goãmũ yare Osea waĩcũgu ïgu òpa arĩ gojadiro dopa ta:

Ero coregue yaharã árĩbirinirãre pũhrũ erãre “Yaharã ãhrima,” arĩgura. Eropigu ero coregue yũ mahibirinirãre pũhrugue erãre “Yu mahirã ãhraa mũa,” arĩgura, arĩpũ Goãmũ.

²⁶ “Yaharã árĩbeaa mũa,” Goãmũ ïgu arĩra yeba majarã Goãmũ ojocariniguicãgu porã ta árĩrãcoma, arĩ gojamũhtamũriñumi Osea iribojegure.

²⁷⁻²⁸ Eropigu iribojegue majagu Isaia Israe masare òpa wereñumi: “Mari Opũ i yeba majarãre bajarã masare yojaro mera diaye ta dipuwaja moa purumujugũcumi. Eropirã wũariya maja imipayeri iro dopa Israe masa bajarã gohra erã árĩquerecũ ta bajamerãgã tarirãcoma erã,” arĩmũriñumi Isaia.

²⁹ Eropigu dipaturi ta wereyugu òpa arĩ gojañumi Isaia:

Mari Opũ árĩpehrerã weca opũ bajamerãgã mari mera majarãre taubigu, marire judio

masare árĩpehrerãre dederecũ iiboñumi ĩġu. Sodoma majarãre, Gomorra majarã sãre ĩġu dedeopehocũ iidiro dopa ta mari sãre dederecũ iiboñumi ĩġu, arĩ gojamæriñumi Isaia.

Judio masa õari buherire gamebirima, arĩ gojañumi Pablo

³⁰ Eropã ta ãhraa. Eropirã ire masique mũa: Judio masa árĩbirãpũ Goãmure amabiriquererã ĩġure bocama. Jesucristore erã umupeocũ, “Õarã ãhrima,” arĩ ĩhami Goãmũ erãre.

³¹ “Goãmũ dorerire Moiserẽ ĩġu apirare mari iicũ ĩġu marire õarã ĩagucumi,” arĩriñorã judio masapũ. Eropã ĩġu dorerire erã iiquerẽcũ ta Goãmũ ĩha sũabirimæripũ erãre. Eropirã õarã árĩdiaquererã bocatĩubirimæriñorã.

³² Erã Jesucristore umupeoro mariro erã gamero Moise dorerire iidiarima Goãmũ mera õaro árĩdiarã. Eropirã Cristore erã ñeri iirare cóãbure gamebirã Goãmũ pohrogue ne ejasome.

³³ Eropã ta arĩ gojamũhtañuma Goãmũ ĩġu magure wereyurire:

Ûtãye iro dopa árĩġure, yũ beyedigure dohpague Jerusalengue apigũ iiaa. ĩġure umupeobirã, ĩġure tarinũgarã yũ pohrogue ne ejasome. Eropirã ĩġure umupeorãpũ ĩġu mera õaro mucubiriniguirãcoma. Yũ pohro warãcoma, arĩmi Goãmũ, arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũguere.

10

¹ Yũ acawererã, Israe masare Goãmũ ĩġu tauborore bũrigã gahmea yũhũ yũ sĩporã mera.

Eropigu Goãmũ erãre ãgu tauburire serẽbasaa yũhũ.

² Diaye ta erã Goãmũ gamerire iidiarima. Eropa iidiaquererã ta ãgu gamerire masibeama.

³ Eropirã Goãmũ erãre õacũ iiburire masibeama. Eropa masibirã erã gamero õarire iiquererã bocatĩubirima. Erã eropiicũ, erã Goãmũ Jesucristore umupeodorediro dopa erã iibiricũ, ãgũpũ erãre “Õarã ãhrima,” arĩ ãbirimi.

⁴ Cristore umupeorãre “Dipuwaja moorã, õarã ãhrima,” arĩ ãhami Goãmũ. Eropirã “Mari ñeri iira dipuwaja Goãmũ tauboro dopa Moise dorerire iiro gahmea daja,” arĩ pepibiricãro gahmea. Cristore umupeorã ãgu mera taria.

⁵ Moise iribojegue majagũ õpa arĩ gojañumi: “Goãmũ dorerire mari dũhyaro mariro iipehocũ Goãmũ marire ‘Dipuwaja moorã, õarã ãhrima,’ arĩ ãagũcumĩ,” arĩ gojañumi ãgu.

⁶ ãgu eropa arĩ gojaquerecũ ta dohpaguere masa Cristore erã umupeocũ Goãmũ erãre “Õarã ãhrima,” arĩ ãhami. Iri buheri “Cristore umupeoque,” i arĩ buheri õpa arĩ werea: “Õpa arĩ pepibiricãque mũa: ‘¿Noa Cristore umaroguere árĩgũre aĩdijugũcuri marire ãgu buhecũ daja?’ arĩ pepibiricãque mũa. Cristo eratuhadigu árĩmi marire taugũ eragũ i yebaguere.

⁷ Eropirã daja ‘¿Noa sĩrinirã pohroguere Cristore masu aĩgãribocuri?’ arĩ pepibiricãque mũa. ãgu sĩridigũ masa mũriadigũ árĩmi,” arĩ werea i buheri.

⁸ Eropiro õpa arĩ werea Goãmũ yare erã go-

jarapũgue: “Goãmũ ya buherire mari amacũ ãgu buheri ohõ ãhraa. ãgu buherire masituhaa mũa. Eropirã ãgu buherire wereniguimurabũ,” arĩ gojañuma. Iri buherire “Cristore umupeoque,” arĩ buherire masare werea gũa.

⁹ Iri buheri õpa arĩ werea: “Jesu yũ opũ ãhrimi,” arĩ mari disiro mera werecũ, “Goãmũ Jesure sãridigũre diaye ta masuñumi,” arĩ mari pepicũ ãha Goãmũ marire peamegue wabonirãre taugũcumi.

¹⁰ Jesure mari umupeocũ ãha Goãmũrũ marire “Õarã ãhrima,” arĩ ãaugũcumi. Eropigu gajirãre “Yũhũ Jesucristore umupeoa,” mari arĩ werecũ ãha ãgu marire peamegue wabonirãre taugũcumi.

¹¹ Õpa arãa Goãmũ yare erã gojarapũ: “ãgũre umupeorã, ãgũre erã umupeorare ne bujaweresome. ‘ãgũre umupeobiricũ õaboya yũre,’ ne arĩsome,” arĩyoro Goãmũ yare erã gojarapũgue.

¹² Judio masare, judio masa arĩbirã sãre Goãmũ yujuro mera ta itamumi. Mari Opũ arĩpehrerã tauro opũ ãhrimi ãgu. Eropigu arĩpehrerãre ãgũre serẽrãre itamugũcumi ãgu.

¹³ Eropa ta arĩ gojañuma Goãmũ yare gojarapũgue õpa arĩ gojarã: “ ‘Yũ ñerire cóãque. Eropigu yũre tauque,’ masa erã serẽcũ erãre peamegue wabonirãre mari Opũ taugũcumi,” arĩ gojañuma.

¹⁴ Eropirã masa Cristore “Diaye ta marire taugũ ãhrimi,” arĩ umupeobirã ãgũre eropa serẽmasibeama erã. Eropirã ãgu buherire Je-

sucristo erãre tauburi buherire peebirã ïgure umupeomasibeama. Eropirã ïgu buherire erãre weregũ maricũ Goãmure erã masisome.

15 Eropirã ïgu buherire weremorãre erã obeobiricũ ïgu buherire weremasibeama. Õpa arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũgue: “Õari buherire marire õarã wacũ iiburi buherire weremorã erã eracũ ïarã õaro mucubiria mari,” arĩ gojañuma iribojegure.

16 Eropa arĩquerecũ ta masa bajarã Jesucristo yare õari buherire peediabeama. Eropa ta arĩ gojamuriñumi Isaia: “Opũ, erãre mari wererare ne peediabeama,” arĩ weremuriñumi Isaia Goãmure.

17 Eropirã masa Jesucristo yare õari buherire peerã peeñarã Cristore umupeoma.

18 Eropigũ ire serẽpidiaca mũare: ¿Israe masa Jesucristo yare peebiriyuri mũa pepicũ? Yuju diaye ta erã peemuririñuma. Eropa ta ãhrea Goãmũ yare erã gojarapũ sãre:

Goãmũ yare wererã árĩpehrerogure weresirirã wama. Eropirã árĩpehrero majarãgue ïgu yare peema, arĩ gojañuma iribojegue.

19 Dipaturi mũare serẽpidiaca daja: ¿Israe masa peequererã õaro masibiriyuri mũa pepicũ? Masiriñuma. Masiquererã Jesucristore umupeodiabiriñuma. Erã eropa peediabiricũ gaji yeba majarã Goãmũ yarã wahama. Irire werenemogu Moise ïgu arĩrare weremũhtagura: Õpa arĩ gojañumi ïgu:

Õpa arĩ weremi Goãmũ Israe masare: “ ‘Bu árĩrã ãhrima,’ mũa arĩ ïanirãre yaharã

árĩmorã iigura. Yũ eropiicũ mũapũ erãre ìhaturirãca. Eropigũ mũare erã mera guacũ iigũca yũhũ, arĩ weremi Goãmũ,” arĩ gojañumi Moise.

²⁰ Isaia sã doyarõ mariro õpa arĩmũriñumi:

Õpa arĩmi Goãmũ: “Yũre amabirãpũ yũre bocama. Eropigũ yũre masibirãre erãre yũre masicũ iibũ yũhũ,” arĩmi Goãmũ, arĩ gojañumi Isaia. Judio masa árĩbirã Goãmũ yarã erã waburire weregu erõpa ari gojañumi.

²¹ Israe masa pũre õpa ari gojañumi Isaia: “Õpa arimi Goãmũ: ‘Mũa ñeri iirare bũjawereque yaharã wamorã, arimũriribũ erãre. Erãpũ yũre tarinũgarã yũre yũhribirimũrima,’ arimi Goãmũ,” arĩ gojañumi Isaia.

11

*Yujurãyerire Israw masare taugũcumĩ
Goãmũ, ari gojañumi Pablo*

¹ ¿Eropigũ Israe masare Goãmũ igu beyenirãre erã tarinũgacũ erãre cóãpehocãyuri igũ mũa pepicũ? Áribeaa. Erãre cóãbirimi ìgũ. Yũ sã Israe masũ, Abrahã pãrami árĩturiagũ ãhraa. Eropigũ Benjami ya curu majagũ ãhraa.

² Iribojegue Goãmũ Israe masare beyemũriñumi. Ìgũ erõpa beyenirãre cóãbeami. Goãmũ yare erã gojarapũ Elia ìgũ iirare werea. Iripũ Israe masare Elia Goãmũre ìgũ arĩ weresãrãre masica mũa. Õpa arĩ weresãñumi ìgũ:

³ “Opũ, erã Israe masa mũ yare weremũhtanirãre wejẽpehocãma. Eropirã

mure umupeori mesarire cóãpehocãma. Eropigu erã watope yu dihta mu yagu dujaa dohpaguere. Yu eropa árĩcũ ãarã yu sãre wejẽdiama dohpaguere,” arĩnumi Elia Goãmure.

⁴ Īgu eroparĩcũ peegu õpa arĩ yuhriñumi Goãmũ Eliare: “Mũhũ yahagu yujugu ta árĩbeaa. Siete mil uma yaharã ãhrima dohpaguere. Erãre dihbuabu yuhũ. Erã sã yure õaro umupeoma. Baal waĩcũgu wéadigũre ne umupeobirimurama erã sã. Eropigu gũibita mũhũ,” arĩnumi Goãmũ Eliare iribojeguere.

⁵ Irisubure Elia ĩgu árĩrisubure ĩgu yarã árĩmorãre Goãmũ ĩgu dibudiro dopa ta dohpague sãre bajamerãgã Israe masare ĩgu yarã árĩmorãre dihbumi. Goãmũ erãre mojomoro ĩagu dihbumi.

⁶ Ōarire erã iicũ ĩagu dibubirimi. Erãre mojomoro ĩagu dibugu beyemi. “Ōarire mũa iira pũhrũ mũare beyegũra,” arĩgu, ĩgu diaye ta erãre mojomoro ĩagu iibiriboñumi. Ōarire erã iira pũhrũ erãre ĩgu beyecũ erãre wajatari árĩboya. Ōarire erã iibiriquerecũ ta erãre diaye ta mojomoro ĩagu Goãmũ beyemi erãre.

⁷ Eropã iri õpa ãhraa: Israe masare Goãmũ erãre, “Ōarã ãhrima,” ĩgu arĩ ĩacũ gamequererã ta erã yujuro bojebeama. Goãmũ ĩgu basi ĩgu beyenirãpũ õarã wahama ĩgu mera. Īgũre yujuro bojebirãpũ ĩgu yare peediabeama.

⁸ Eropã ta arĩyoro Goãmũ yare erã gojarapũ: “Goãmũ ĩgũre gamebirãre ĩgu yare peebiricũ iimi. Eropigu diaye árĩrire erã peequerrecũ erãre õaro peebiricũ iimi Goãmũ. Eropã ta

árĩniguicãma dohpague sãre,” arĩ gojañuma iribojeguerẽ.

⁹ Eropigũ õpa arĩñumi Davi mũrũ iribojeguerẽ majagũ Goãmũre:

Erã Israe masa erã bosenũri mucubiririnũri iirã ñero iima erã. Erã eropa iicũ ïagũ dipuwaja moaque mũhũ erãre.

¹⁰ Erãre õaro peebiricũ iique mũhũ. Eropirã eropa dipuwajacũrã árĩniguicãporo erã. Eropirã eropa bũjawereniguicãrãcoma, arĩñumi Davi Goãmũre.

Judio masa árĩbirãre peamegue wabonirãre taugũcumi Goãmũ, arĩ gojañumi Pablo

¹¹ ¿Judio masa Cristore erã gamebircũ ïagũ Goãmũ erãre cóãcãyuri mũa pepicũ? Cóãgohracãbiriñumi. Eropa erã Cristore erã gamebircũ dohpaguere judio masa árĩbirãpũ Goãmũ ïgũ taumorã wahama. Dohpaguerẽ ïgũ yarã iimi Goãmũ erãre. Ïgũ eropiicũ ïarã yujurãyeri judio masapũ erãre ïhacũ erã sã Jesucristore umupeodiana.

¹² Judio masa erã Goãmũre tarinũgacũ judio masa árĩbirãpũ Goãmũ ïgũ õari buherire peema. Eropirã árĩpehrero majarã judio masa árĩbirã Goãmũ taumorã wañorã õaro warã. Pũhrũ judio masapũ Cristore erã umupeonũgara pũhrũ tamerare i yeba majarãre õatariaro waroca.

¹³ Dohpaguerẽ mũare judio masa árĩbirãre werebu iiaa. Cristo apimi yũre mũare judio masa árĩbirãre buhebure. Eropa buhegu bu gohra iigu iibeaa.

¹⁴ Yũre eropa buhedoredigu árĩgũ masare weremũra. Yũ acawererãre judio masare mũa

Jesucristo umupeorare ìhacũcũ iidiagu werea. Goãmũ taunirã mũa árĩcũ ìarã erã sã Cristore gahme ìgu taumorã wabocoma, arĩgu werea.

15 Dohpaguere judio masare Goãmũ boje apigu, gajirãguere õari buherire Goãmũ were-doremi ìgu mera erã õaro árĩmorãre. Eropiro judio masare ìgu boje apicũ õaro wahabu i yeba majarãre judio masa árĩbirãre. Ìgu eropiidiro tauro judio masa sãre ìgu yarã árĩmorãre ìgu iicũ tamerare õatariaro waroca i yeba majarãre. Goãmũ mera erã õaro árĩcũ bajarã masa Jesure umupeorãre peamegue wabonirãre taugucumi.

16 Òpa ãhraa: Abrahã gua ñecu muru Goãmũ mera õaro ìgu árĩdiro dopa ta ìgu pãramerã árĩturiarãgue sã Goãmũ mera õaro árĩrãcoma Cristore umupeorã árĩrã.

17 Yujurãyeri erã eropa árĩrã árĩquerecũ ta gajirã erã acawererãpũre judio masare Goãmũ boje apinimi dohpa. Judio masa Goãmũ ìgu beyemuhtanirã olivo waĩcũdigu otedigu dũpũri iro dopa ãhrima. Mũa judio masa árĩbirã ìgu beyemuhtanirã árĩbirã nuqu majagu dũpũri iro dopa ãhraa. Olivo otedigu dũpũrire yujuyeri dũpũri ìgu tabe cóãdiro dopa ta gajirã judio masapũre Goãmũ cóãmi. Eropa cóãgu ìgu yarã árĩbirã wacũ iimi erãre. Ìgu cóãra dũpũrire gaji dũpũrire nuqu majagu dũpũrire gohroto tuhboro dopa, Goãmũ judio masare judio masa árĩbirã mera gohrotomi. Eropa gohrotogu mũare judio masa árĩbirãre ìgu yarã wacũ iimi.

18 Mũare ìgu eropa gohrotocũ, “Judio masa tauro õarã ãhraa pare gua,” arĩ pepibiricãque.

Ire guñaque: Judio masapure beyemuh̄tapu Goãm̄. M̄hapu erã p̄hr̄u Goãm̄ yarã árĩrã m̄a sã Goãm̄ ðari oburire opaa. Eropirã “Judio masa tauro ðarã ãhraa,” arĩ pepibiricãque.

19 M̄a judio masa árĩbirãpu ðpa arĩboca: “Yujurãyeri d̄p̄urire ïgu cóãdiro dopa ta Goãm̄ judio masare cóãmi yujurãyerire. Eropa cóãgu ïgu gajĩ d̄p̄urire gohroto ïgu tuhdiro dopa ta ïgu yarã mari wamorãre apimi,” arĩboca m̄a judio masare tarinugadiarã.

20 Õpa ãhraa. Erã Jesure umupeobirira dipuwaja cóãpu Goãm̄ erãre. Eropigu m̄a sãre Jesure m̄a umupeobiricũ ïgu yarã árĩmorãre m̄are apibiriboañumi. Eropirã “judio masa tauro ðarã ãhraa guã,” arĩ pepibiricãque m̄a. Eropa arĩbirã ta Goãm̄re ðaro umupeoque.

21 M̄h̄tari d̄p̄uri iro dopa judio masa Goãm̄ yarã árĩm̄htañuma. Iri gohroto tuhra d̄p̄uri iro dopa ta erã p̄hr̄u m̄a Goãm̄ yarã wab̄u. Eropigu Goãm̄ ïgu yarã árĩm̄htanirã ïgure umupeobiricũ ïagu cóãpu erãre. ïgu erãre eropiidiro dopa ta m̄a sãre cóãgucumi m̄a ïgure umupeobiricũ. Eropirã Goãm̄re ðaro umupeoque m̄a.

22 Goãm̄ m̄are ðaro iigu ïgu árĩcũ masique m̄a. Eropirã guhyadiaro mera, ïgu dipuwaja moagu ïgu árĩcũ sãre masique m̄a. ïgure umupeobirãre ïgu dipuwaja moagucumi. Eropa árĩqueregu ta m̄a ïgure umupeoniguicũ m̄are ðaro iigucumi ïgu. ïgure umupeobiricũ ñeri d̄p̄urire ïgu tabe cóãdiro dopa ta m̄a sãre

cóãgucumi Goãmũ.

²³ Masapũ erã tabe cóãra dũpũrire tuhuma-sibeama daja. Goãmũpũ árĩpehrero iimasigu ãhrimi. Eropigu judio masa ĩgu cóãnirã Cristore erã umupeodiacũ Goãmũ ĩgu yarã árĩcũ iigucumi daja erãre.

²⁴ Mũa judio masa árĩbirã Goãmũ yarã árĩbirimũriyoro. Eropa árĩbirã mũa árĩquerecũ ta Goãmũ mũaare ĩgu yarã árĩcũ iigucumi. Eropigu ĩgu beyemũhtanirã mũa árĩbiriquerecũ ta ĩgu yarã árĩcũ mũaare iidiami ĩgu. Eropigu judio masare ĩgu beyemũhtanirãpũre ĩgu yarã árĩcũ ĩgu tauro iidiaucumi.

Pũhrũ Israe masare taugucumi Goãmũ, arĩ gojañumi Pablo

²⁵ Yũ acawererã, ire masa erã masibirirare mũaare weregũra. Mũa õpa árĩboca: “Dohpaguere gũa dihtare beyemi Goãmũ. Gũapũ masipehocãa,” mũa arĩ pepiboca. Mũa irire arĩ pepibiriboro dopa ire weregũra mũaare. Õpa ãhraa masa erã masibirira: Dohpaguere bajarã judio masa Goãmũre peediabirã ãhrima. Eropirã bajarã judio masa árĩbirãre Goãmũ ĩgu queodiropẽ ĩgu yarã wacũ iigucumi. Ero pũhrũ judio masapũ ĩgũre gamerãcoma daja.

²⁶ Erã eropa gamecũ árĩpehrerã Israe masare Goãmũ taugucumi erã peamegue wabonirãre. Goãmũ yare erã gojarpũgue eropa ta arĩ gojañuma:

Jerusalén waĩcũri macague judio masa ya macague erãre taubu arigucumi. Eropigu Ja-

cobo mura pãramerã árĩturiarãre erã ñerire
ĩgu cóagucumi.

²⁷ Eropigu erãre taugu iribojegue yu arĩ
erãre werepirare iigucumi, arĩmi Goãmũ, arĩ
gojamũhtañuma Goãmũ yare erã gojarapũgue.

²⁸⁻²⁹ Dohpaguere erã judio masa Cristo yare
umupeobirã Goãmũre gamebeama. Erã eropiicũ
dohpaguere mũapũ judio masa árĩbirãpũ Cri-
store umupeonũgabũ. Judio masapũre Goãmũ
beyemũhtañumi. Goãmũ ĩgu arĩ werepidiro
dopa ta masare ĩgu beyediro dopa ta diaye iimi
ĩgu. Eropigu judio masa ñecũ sũmarã mura ĩgu
beyenirã erã árĩcũ dohpague erã árĩturiarã sãre
ĩgu mahimi.

³⁰ Iribojegue mũa sã Goãmũre tarinũganirã
árĩriyoro. Dohpaguere judio masa Goãmũre erã
tarinũgacũ ĩagũ ĩgu mũapũre mojomoro ĩagũ
taumi.

³¹ Dohpaguere judio masa ĩgũre tarinũgarã
ãhrima. Erã eropa árĩquerecũ ta Goãmũ doh-
pamasapũre Goãmũ beyemũhtañumi. Goãmũ
ĩgu arĩ werepidiro dopa ta masare ĩgu beyediro
dopa ta diaye iimi ĩgu. Eropigu judio masa ñecũ
sũmarã guere mũare mojomoro ĩadiro dopa ta
erã sãre pũhrũ mojomoro ĩagucumi.

³² Ōpa ãhraa: Árĩpehrerã masare Goãmũ
ĩgũre erã tarinũgara waja yujuro mera dipuwa-
jacũdoremi. Eropigu árĩpehrerã erã dipuwa-
jacũrã erã árĩcũ ĩha árĩpehrerãre yujuro mera
mojomoro ĩagucumi ĩgu.

³³ Ōatariagu ãhrimi mari Goãmũ. Turatariagu
ãhrimi. Ōaro masipehogũ ãhrimi ĩgu. Eropiro

ĩḡu guñarire, ĩḡu iiburire marire ðaro masiya mara.

³⁴ Őpa arĩ gojañuma Goãmũ yare erã go-jarapũgue: “Goãmũ mari Opũ ĩḡu guñarire ne masa ðaro masibeama. Eropirã masa ĩḡure ‘Őpa iique,’ arĩ weremasibeama.

³⁵ Eropirã masa Goãmũre erã gajino ora pũhrũ ‘Ĩḡu marire wajamomi,’ arĩ masiya mara masa,” arĩ gojañuma iribojegure.

³⁶ Goãmũ árĩpehrerire iidi árĩmi. Eropigũ ĩḡu turari mera árĩpehrerire árĩcũ iidoredi árĩmi ĩḡu. Eropiro árĩpehreri ĩḡu iiburi ãhraa. Eropirã árĩpehrerinũri ĩḡure umupeorã mari. Eropa ta iirã mari.

12

Goãmũ gamerire marire iiniguicãdoreñumi Pablo

¹ Goãmũ marire turaro mojomoro ĩhami. ĩḡu eropa mojomoro ĩagũ árĩcũ ĩarã, yũ acaw-ererã, mũa basi ta Goãmũ gamerire iiniguicãrã árĩque. “Mũhũ yũ opũ ãhraa,” arĩque ĩḡure. Eropirã ðaripũre gohrotonirã, ñeri marirã árĩque. Eropa ta iiro gahmea marire Goãmũre umupeorãre. Mũa eropa árĩrã árĩcũ ĩḡu mucubirigũcumĩ. Eropigũ mũare irire burigã iidorea.

² I yeba majarã erã gamero dopa ta pepibiricãque mũa. Eropirã mũa pepiriguere Goãmũ gamerire gohrotoque mũa. Eropirã ðaripũre gohrotonirã árĩrãca mũa. Eropa gohrotorã Goãmũ mũare ĩḡu iidorerire masirãca mũa.

³ Goãmũ yũre mojomoro ãagũ mũare buhedo-regũ beyemi yũre. Eropigũ árĩpehrerãre mũare õpa dorea yũhũ. “Õatariagũ ãhraa yũhũ,” arĩ pepibiricãque. Eropa pepicãque. Jesucristore mũa umupeorã “Goãmũ yũre ãgũ itamuro mera iimasia yũhũ ãgũ yare,” arĩ pepique.

⁴ Õpa arĩ werenemogũra yũhũ: Mari mojotori, guburi, cuiri, árĩpehreri mari dũpũ árĩri baja ãhraa. Mari dũpũ árĩri sã yuju dũpũ árĩquerero gajiropa árĩri mohmeri opaa. Mari dũpũ mari Jesu yarã iro dopa ãhraa. Cristo dũpũ iro dopa árĩrã yuju curu ta ãhraa mari.

⁵ Mari eropa árĩcũ ãagũ gajiropa árĩri dihta mohmerire apimi Goãmũ marire. Eropirã bajarã masa árĩquererã ta Cristore umupeorã árĩrã ãgũ dũpũ iro dopa yuju curu ãhraa mari.

⁶ Eropigũ marire mari nũcũre gajiropa árĩri mohmerire mari iimasiburire ãgũ turari mera apidigũ árĩmi. ãgũ eropiicũ maripũ ãgũ apirare õaro iiro gahmea. Eropirã Jesu yarã õpa game itamuporo: Yujurãyerire Goãmũ ãgũ yare weretaumasimorãre apidi árĩmi. Eropirã erã Cristore erã masiopẽ ãgũ yare õaro weretauporo gajirãre.

⁷ Gajirãre Goãmũ yarãre erã itamumasimorãre apidi árĩmi. Eropirã erãpũ masare õaro mera itamuporo. Gajirãpũre Goãmũ yare buhemorãre apidi árĩmi. Eropirã erã masare õaro buheporo.

⁸ Gajirãre masare mucubiricũ iimorãre apidi árĩmi. Eropirã irire õaro iiporo. Gajirãre erã ya erã gamerire omorãre apidi árĩmi. Eropirã

gajinore orã, õaro mera mucubiriri mera oporo. Eropirã gajirãre doremásimorãre apimi. Erã dorerã õaro mera doreporo. Eropigũ daja mojomorocũrãre itamumasimorãre apidi árĩmi. Erãre itamurã mucubiriri mera itamuporo, arĩ werea mũare.

Jesu yarã árĩrã õpa iirã ãhřima, arĩ gojañumi Pablo

⁹ Gajirãre mahi umupeorã, diaye ta mahi umupeoque. Eropirã ñero iirire doorã árĩque mũa. Eropirã õaripũre gameniguicãque.

¹⁰ Mũa pagũ porãre mũa umupeoro dopa ta Jesu yarã mũa mera majarã sãre umupeoque. Eropirã mũa mera majarã erã gameripũre itamumũhtaque. Pũhrũ mũ yare iique.

¹¹ Goãmũ gamerire iirã ne tebiricãque. Eropirã mari Opũ ĩgũ dorediro dopa ta õaro mucubiriri mera iique.

¹² Goãmũ mũare peamegue wabonirãre ĩgũ taunirã ãhřaa mũa. Iirire masirã mucubirique mũa. Eropirã ñero tarirã Cristo yare duhuro mariro yujuro bojeque mũa. Eropirã Goãmũre eropa serẽniguicãque.

¹³ Gajino Jesu yarãre duhyacũ ĩarã oque erãre. Eropirã mũa ya wirigue masa erã ejacũ õaro sĩporãcũ erãre bocatĩrique.

¹⁴ Mũare ñero iirãpũre erã õaro árĩburire serẽque Goãmũre. Eropa õadorerã erãre ujapeobiricãque.

¹⁵ Gajirã mucubiricũ ĩha erã mera mũa sã mucubirique. Gajirã orecũ ĩha erã mera oreque.

¹⁶ Mũa mera majarã mera ðaro áriŕque mũa. Eropirã “Gajirã tauro ðagũ ãhraa,” arĩ pepibiricãque. Bu arĩrã mera sãre ðaro áriŕque. Eropirã “Masitarinũgarã ãhraa gũa,” arĩ pepibiricãque.

¹⁷ Gajirã mũare ñero iiquerecũ ta, erãre ñero ii gamebircãque. Eropirã ðarire iique. Eropirã ðarã mũa arĩrre arĩpehrerã masa ìha masirãcoma.

¹⁸ Mũa masiropẽ turaro mera ðarire iique arĩpehrerã mera mũa ðaro áricãboro dopa.

¹⁹ Mũa yũ mahirã, yũ acawererã, gajirã mũare erã ñero iiquerecũ ta erã iro dopa ñero ii gamebircãque. “Erã ñero iira dipuwaja Goãmũpũ dipuwaja moagũcumĩ,” arĩ guñarã ñero ii gamebircãque erãre. Goãmũ yare erã gojarapũgue eropa ta arĩ gojañuma: “Yũpũ masa erã ñero iira dipuwaja moagũ ãhraa. Eropigũ diaye ta dipuwaja moagũra, arĩmi mari Opũ,” arĩ gojara ãhraa.

²⁰ Eropirã ðpa iique mũa: Mũare ìhaturidigũ ìgũ oaboacũ ìarã ejoque ìgũre. ìgũ ñemesibucũ deco tĩaque ìgũre. Eropa iirã mũare ìhaturidigũ ìgũ ñero iirare gũhyasĩricũ iirãca.

²¹ Eropirã gajirã mũare erã ñero iiquerecũ mũapũ erãre ñero ii gamebircãque. Eropirã erãre ðaro iique. Eropa iirã ñeripũre tarinũgarã iirãca mũa.

13

¹ Áripehrerã oparãre Goãmũ dihta apimi. Eropigũ mũa tauro oparã sãre Goãmũ ta beye apidigũ arĩmi. ìgũ eropa apinirã erã áricũ ìarã arĩpehrerã mũa erãre yũhriŕque.

2 Mari tauro oparã árĩrãre tarinugarã Goãmũ ĩgu apinirãre tarinugarã iirãca mari. Eropa tarinuganirãre Goãmũpũ dipuwaja moagũcumĩ.

3 Ōarire iirãre gũicũ iimorã árĩbeama oparã. Ñerire iirãpũre gũicũ iirã ãhrima oparã. Eropirã ōarire iique mũa oparãre mũa gũibiriburire. Eropa iirã gũisome mũa. Ōarire mũa iicũ, opũpũ “Ōarire iiabũ,” arĩgũcumĩ mũare.

4 Oparã Goãmũre itamurã ta ãhrima mũa ōaro árĩcãborore. Erã eropa árĩquererã ta erã dorerire tarinugarãpũre dipuwaja moamorã ta ãhrima. Árĩpehrerã ñerire iinirãre dipuwaja moadoregũ Goãmũ erãre apidi árĩmi.

5 Eropirã mari oparãre yũhrique. Goãmũ ĩgu dipuwaja moaborore gũiro mera yũhrique. Eropirã umupeori mera “Ōaro iiro gameca yũre,” arĩ pepiri mera ōaro yũhrique erãre.

6 Mũa oparãre iri mohmerire apidi árĩmi Goãmũ. Eropirã iri mohmerire erã iicũ ĩarã mũa oparã ya árĩburire wajaseabasaa mũa erãre.

7 Árĩpehrerãre mũa oparãre ōaro yũhrique. Eropirã oparã erã wajaseadorerare wajayeque mũa. Eropirã oparã gajire wajayedorecũ sãre wajayeque. Eropirã árĩpehrerã oparãre umupeoque, arãa yũhũ mũare.

8 Gajirãre wajamobiricãque. Erãre mahi umupeoro gahmea. ĩgu pohro árĩgũre mahigu Goãmũ dorerire iipehocãgũ ãhrimi. Eropirã mũa pohro árĩrã sãre mahiro gahmea.

9 Ōpa arãa Goãmũ doreri: “Gajigu marapo mera ñero iirã árĩbiricãque. Masare

wejëbircãque. Yajabircãque. Gajirãre guya ñeri quere iibircãque. Gajirã yare turaro ùaribejabircãque,” arĩ werea ìgũ doreri. Gaji ìgũ doreri sã àhraa. Iri eropa árĩquerecũ ta yujuñe doreriñere mũare werebu iiaa. Õpa àhraa: “Mũ basi mahiro dopa ta mũ pohro árĩrãre mahique,” arĩ werea ìgũ doreri. Mũa pohro árĩrãre mahirã Goãmũ dorerire árĩpehrerire yùhrirã tiiaa.

¹⁰ Gajirãre mahirã erãre ñero iisome. Eropirã erãre mahi umupeorã Goãmũ dorerire yùhripehorã àhraa mũa.

¹¹ Eropa gajirãre mahique õpa masirã: Jesu marire ìgũ dujariboro merogã dũhyanijaa. Ìgũre mari ne masinũgarã õpa arĩ pepiribũ: “Yoara pũhrũgue marire taugũ arigũcumi Jesu,” arĩ pepiribũ. Mari eropa arĩ pepiquerecũ ta merogã dũhyaa Jesu marire ìgũ taugũ ariboro. Eropirã carĩrã iro dopa árĩbircãque. Ìgũ yare õaro guñanũrũque. Jesu ariboro corere õaro pee masi yuque.

¹² Dohpaguere ñerã erã iirinũri árĩro iiaa. Cristo ìgũ aririnũ iri ñeri pehreroca. Ìgũ ariboro merogã dũhyaa. Ìgũ ariboro merogã dũhyacũ ìarã ñerire iibircãrã mari. Eropirã Goãmũ gameripũre iirã mari. Eropa Goãmũ yare iirã ñeripũre duhucãrãca mari.

¹³ Eropirã õaripũre iirã. Eropa iirã bosenuri árĩcũ mari ùaribejarire ñeri iibirabircãrã. Eropirã merebircãrã. Eropirã nome mera ñero iibircãrã. Gajirã mera game ìhaturirã árĩbircãrã. Nome sã ùma mera ñero iibir-

icãporo.

¹⁴ Eropirã mari Opũ Jesucristo ãgũ itamuri mera ãgũ gamero dopa ta õaro árĩcãque. Eropirã mũa ùaribejarire ñerire ne iibiricãque.

14

Mũa acawererãre Jesu yarãre “Ñero iirã iima,” arĩ werewũabiricãque, arĩ gojañumi Pablo

¹ Jesure umupeogũre, Jesu gamerire ãgũ õaro masinibiricũ dohpa, ãgũre õaro bocatĩrique. Eropa bocatĩrirã Jesu gamerire ãgũ masinibiricũ ãarã ãgũ masibiririre dũyasobiricãque ãgũre.

²⁻³ Gajirã “Goãmũ árĩpehrerire badoremi marire,” arĩ pepima. Eropirã gajirãpũ õaro masinibirã “Waibũgũ dihipũre bacũ Goãmũ gamebeami,” arĩ pepima. Eropirã oteri dihtare bahama. “Dihire bamasia,” arĩrã, “Dihire bamasibea,” arĩrã sã erã Jesucristore umupeorã árĩcũ ãha Goãmũ õarã ãhami erãre. Eropirã “Árĩpehrerire Goãmũ badoremi,” arĩrãpũ “Iri dihire bamasibea,” arĩrãre ãhaturibiricãporo. Eropirã dihire babirãpũ dihire barãre “Ñero iirã iima,” arĩ werewũabiricãporo.

⁴ Mũa Jesure umupeorã yujugũ dorero doca ãhraa mũa. Mũa eropa árĩcũ ãarã mũa basi game werewũamasibea. Jesucristo mũa Opũ ãgũ gamerire mũa iibiricũ ãagũ ãgũ dihta irire weresãmasimi. Mũa õaro iicũ sãre irire ãgũ weremasimi mũare. Eropigũ ãgũ dorerire iirãre õarire bocatĩucũ iigũcumĩ mari Opũ.

⁵ Yujurãyeri yujunũre “Irinũ dihta soorinũ gamenere Goãmũre umupeorinũ ãhraa,” arĩ

pepima. Gajirãpũ “Umãri nũcũ gamenere Goãmũre umupeoro gahmea,” arĩ pepima. Eropigũ õpa werea mũare yũhũ: Mũa nũcũ mũa pepirire “¿Dinũ ãhriri mari gamenere umupeorinũ? ¿Dinũ árĩbeari?” arĩ pepi masique mũa.

⁶ Gajigũ yujunũ iimi ãgũ Goãmũre umupeoburĩnũre. Eropigũ umãri nũcũ gamenere umupeobiriqueregũ, Goãmũre õaro umupeomi ãgũ sã. Eropigũ árĩpehrerire bagũ sã “Õhaa,” arĩ serẽmi Goãmũre. Eropigũ ãgũ sã Goãmũre umupeogũ ta ãhrimi. Eropigũ gajinore babi sã ãgũ sã umupeomi Goãmũre. Eropigũ ãgũ sã Goãmũre “Õhaa,” arĩ serẽmi.

⁷ Mari gameri dihtare iirã árĩmasibea mari. Cristo ãhrimi mari Opũ. Eropigũ mari ojocaricũ, mari sĩricũ mari Opũ ãhrimi ãgũ.

⁸ Dohpaguere mari ojocaripõ Cristo yare iimorã dihta ãhraa mari. ãgũ yarã ãhraa. Mari sĩrira pũhrũgue sãre ãgũ yarã árĩniguicãrãca. Eropigũ mari ojocaricũ mari sĩricũ sãre Cristo mari Opũ ta ãhrimi.

⁹ Eropa ta ãhraa. Cristo sĩri, masa mũria, ojocarimi sĩrinirã sãre erã opũ árĩbu.

¹⁰ ¿Duhpirã mũa acaweregũre Jesu yagũre “Ñero iigũ iimi,” arĩ werewũadiari mũa? ¿Duhpimorã mũa acaweregũre cũradiupidiari mũa? Mari árĩpehrerã Cristo core mari nĩguicũ ãgũpũ mari iirare masipehogũ, mari iirare ãagũcumi. ãgũ eropa ãabu ãgũ árĩcũ mũa acaweregũre “Ñerire iigũ ãhrimi,” arĩ werewũabiricãque.

¹¹ Goãmũ yare erã gojarapũgue õpa arĩ gojañuma:

Õpa arĩmi mari Opũ: “Yũhũ ojocarigu ãhraa. Iri diaye ta ãhraa. Eropirã árĩpehrerã yũre gamerã, gamebirã sã yũ core mere-jarãcoma. Eropirã árĩpehrerã ‘Mũhũ turagu gũa Goãmũ ta ãhraa,’ arĩ, yũre umupeorãcoma,” arĩmi mari Opũ, arĩ go-jañuma.

¹² Eropigu mari árĩpehreri mari iirare Goãmũ serẽpigucumi. ¿Duhpirã eropa iiari? arĩ serẽpigucumi. Ìgu eropa serẽpicũ yũhrirãca mari.

Mũa acaweregũ ñero dujacũ iibiricãque mũa, arĩ gojañumi Pablo

¹³ Eropirã mari mera majarã sãre “Ñerã ãhrima,” arĩ werewũabiricãrã. Eropirã mari acaweregũre Jesu yagũre ñero dujacũ iibiricãrã. Ìgu Goãmũ yare duhucũ iibiricãrã.

¹⁴ Yũhũ Jesucristo yagu ãhraa. Eropigu õpa õaro masia yũhũ: “Árĩpehreri Goãmũ ìgu badorera ãhraa,” arĩ masia. Gajigũpũ eropa arĩmasibeami. Ìgũpũ gajinore bagũ “Ñero iigu iiaa,” arĩ pepimi. Eropiro ìgu irire arĩ pepiqueregũ bagũ diaye ta dipuwajacũgũ dujami.

¹⁵ Iri diaye ta ãhraa. Mũa dihire mũa bacũ mũa acaweregũ “Iri Goãmũ badorebirira ãhraa,” arĩgũpũ ìhacũbocumi mũare. Eropigu irire bagũ, “Ñero iigu iica yũhũ,” arĩ wũaro guñaricũbocumi ìgu. Eropirã mũa bari mera ìgu ñero pepicũ ìha irire dipaturi babiricãro gahmea mũare. Mũhũ mũraro ta bagũ mũ acaweregũre umupeosome. Mũa acaweregũ yañe árĩborañe

sãre sîridi árîmi Jesucristo. Eropirã mũa irire badiaquererã mũa acaweregure Goãmũ yare duhucũ iibiricãque. Eropirã irire babiricãque.

16 “Ire gũa eropa iicũ õapũricãca,” mũa arĩ pepiquerecũ gajirã mũare ãha werewuabocoma. Erã eropa werewuacũ ãarã dipaturi irire iinemo-biricãque gũare werewuari arĩrã.

17 Goãmũpũ mari opu ãhrimi. Ìgu eropa árĩcũ, mari badiari mari ãhridiari sã eropa árĩcãro iiaa. Bu gohra ãhraa. Eropiro mari Opu Ìgu dorerire õarire mari iicũ iri õari gohra árĩro tiiaa. Eropiro gajirã mera mari õaro árĩcãcũ õari gohra árĩro iiaa. Eropiro Espiritu Santo Ìgu itamuri mera mari mucubiricũ õari gohra árĩro iiaa.

18 Eropa ta Cristo yare õarire iicũ ãarã Goãmũ sã, masa sã “Õaro iabũ mũhũ,” arĩrãcoma.

19 Eropa ta iirã mari tamera mari õaro árĩcãborore, mari basi mari game itamuburire. Eropa iiricũrã Jesure umupeonemorãca.

20 Eropirã mũa bari mera Jesu yarãre Goãmũ yare duhucũ iibiricãque. Gajigu Jesu yagu “Goãmũ badorebirira bari ãhraa,” Ìgu arĩra barire mũa bacũ ãagu Ìgũpũ Goãmũ yare duhubocumi. Eropirã irire babiricãque. Diaye ta árĩpehreri bari Goãmũ Ìgu badorera bari ãhraa. Iri eropa árĩquerecũ gajigu “Iri barire Goãmũ badorebeamĩ,” arĩ pepimĩ. Eropigu mũa iri barire bacũ ãagu Ìgũpũ ãhacũ babocumi Ìgu sã. Eropa bagu “Ñero iigu iiaa,” arĩ pepi Goãmũ yare duhubocumi. Eropirã marire Ìgu ãhacũ bacũ iirã mari sã ñero iirã tiiaa. Eropirã iri

barire babiricãro gahmea marire.

²¹ Waimurã dihire mua bacũ vinore mua ihricũ ãagu, gajigu Jesu yagu ãabocumi. Eropa ãagu ãhacũ babocumi daja. “Irire bagu ñero iigu iica yãhũ,” arĩ pepibocumi. Eropa arĩ pepigu tamera bagu ñero iigu iimi. Eropirã ãgu ñero ãgu iibiriborore waimurã dihire, vino sãre murũ ba duhucũ õacãroca. Jesure ãgu umupeo duhubiriborore iibiricãro gahmea marire.

²² Eropirã mua baburire, ihriburire game duyasobiricãque. “Arĩpehreri barire Goãmu marire badoredigu arĩmi,” arĩ pepirã irire Goãmu dihtare wereque. “Ñerire iibigu, õaro iigu iica,” ãgu pepirigue arĩ masigu mucubirigu ahrimi.

²³ Gajiguru iri barire bagu, “Ñero iigu iiboca yãhũ,” arĩ pepigu arĩqueregu iri barire bagu, dipuwajacugu ahrimi ãgu. ãgu ta “Ire bagu diaye ta õarire iigu iiaa,” ãgu pepirigue arĩmasibeami. Eropa arĩmasibigu irire bagu, ãgu bara waja dipuwajacumi ãgu. “Õarire iigu iiaa,” arĩmasibirinijagu irire iigu dipuwajacugu ahrimi.

15

*Mari pohro arĩrãre õaro umupeorã, arĩ go-
jañumi Pablo*

¹ Eropirã Jesucristore õaro mari umupeorã, õaro umupeoturabirãre itamuro gahmea. Eropirã mari ya arĩburi dihtare iibiricãro gahmea.

² Mari pohro árĩrãre erã gamero dopa ta iiro gahmea erã õaro árĩcãborore. Goãmure erã õaro guñaturanemoburire iiro gahmea.

³ Jesucristo sã ĩgu ya dihtare iibiridi árĩmi. Eropa ta arãa Goãmũ yare erã gojarapũ. Őpa arĩ gojañuma: “Cristo õpa arĩmi Goãmure: ‘Mũpũre ñero wereniguibonirã yũpũre ñero werenigu-ima,’ arĩmi Cristo Goãmure,” arĩ gojañuma iri-bojeguere.

⁴ Iribojegue erã Goãmũ yare gojañuma mari õaro buheborore. Eropirã iri erã gojarapũre buherã sĩporã turarã wahaa mari. Eropa buherã ñero tarirã yujuro bojerãca.

⁵ Goãmũ mũare turacũ iigu sĩporã turacũ iigu mũare game õaro árĩcãcũ iiporo Jesucristo ĩgu gamediro dopa ta.

⁶ Eropa ta iiporo ĩgu mũa árĩpehrerã yujuro mera Goãmure umupeoborore, mari Opũ Jesu Pagũre “Őagũ ãhrimi. Turagũ ãhrimi,” mũa arĩborore.

Judio masa árĩbirãre õari buherire werenũgama, arĩ gojañumi Pablo

⁷ Cristo ĩgu mũare iidiro dopa ta mũa mera majarãre õaro game bocatĩrique. Mũa eropiicũ ĩarã “Diaye ta Goãmure õagũ masa yujuro mera õaro árĩcãcũ itamugũ ãhrimi,” arĩ ĩarãcoma masa.

⁸ Mũare ire arĩgu iiaa: ĩgu Pagũ ĩgu arĩ werediro dopa diaye ta iigu ĩgu árĩcũ ĩhmugũ, judio masare itamubu aridigu árĩmi Cristo i yebaguere. Eropigu Goãmũ Abrahã sãre arĩ wrepidiro dopa ta iigu aridigu árĩmi.

9 Masare Cristo ĩgu itamucũ ĩgu Pagu Goãmu mojomoro ĩagu iidigu árĩmi erãre. ĩgu eropa mojomoro ĩacũ ĩarã judio masa árĩbirã sã Goãmure “Ōagu āhrimi. Turagu āhrimi,” arĩ umupeoma dohpaguere. Erã sãre ĩgu yarã árĩcũ iigu aridigu árĩmi Cristo. Goãmure yare erã gojarapũgue eropa ta arĩ gojañuma:

Cristo õpa arĩmi ĩgu Pagure: Judio masa árĩbirã watope mre umupeogura. “Goãmure õagu āhrimi,” arĩgura. Eropigu erã watope bayagu mre ya árĩburire bayagura, arĩmi Cristo ĩgu Pagure, arĩ gojañuma iribojegure.

10 Eropirã õpa arĩ gojañuma daja:

Goãmure ĩgu beyenirã mera judio masa mera game mucubirique mre sã judio masa árĩbirã, arĩ gojañuma iribojegure.

11 Eropirã õpa arĩ gojañuma daja:

Judio masa árĩbirã árĩpehrerã Goãmure umupeoporo. Eropirã árĩpehrero majarã ĩgure “Ōagu āhrimi. Turagu āhrimi,” arĩ umupeoporo, arĩ gojañuma.

12 Eropigu ĩsaia mre sã õpa arĩ gojañumi:

Davi pagu ĩsaĩ mre pãrami árĩturiagu arigucumi. Eropa arigu judio masa árĩbirã tauro opa arĩgucumi ĩgu. Eropirã erãpu ĩgure umupeorã erãre peamegue wabonirãre ĩgu tauborore masirãcoma, arĩ gojajuñumi iribojegure.

13 Goãmure marire taugu árĩbu õaro mreare mucubiricũ iiporo. Eropigu Jesure mre guñaturacũ mreare õaro árĩcãcũ iiporo ĩgu. Mreare ĩgu

eropiicũ “Īgũ pohro mari warãca,” arĩ mucubiri masinemorãca mũa Espĩritu Santo ĩgũ turari mera, arãa yũhũ mũare.

14 Yũ acawererã, õaro mera mũare guñaã. Mũa õarã ãhraa. Eropirã Jesu yare õaro masia. Eropa masirã mũa mera majarãre game õaro were, buhemasia.

15 Mũa eropa masirã mũa árĩquerecũ ta ipũguere mũare gũiro mariro irire õaro werepehobũ yũhũ erãgue cãdijiri arĩgũ. Goãmũ yũre mahigũ mũare buhedoregũ apimi yũre. Eropigũ ĩgũ apidiro dopa ta mũare guñacũ ĩigũ iiaa.

16 Yũre ĩgũ apicũ Jesucristo yare õari buherire judio masa árĩbirãre buhea yũhũ. Eropa buhecũ peerã judio masa árĩbirã Jesure umupeorãcoma. Erã eropa umupeocũ ĩagũ Goãmũ erãre “Õarã ãhrima,” arĩ ĩagũcumi. Eropigũ erãre gamegũcumi. Eropigũ Espĩritu Santopũ Goãmũ yarã wacũ ĩigũcumi erãre.

17 Eropigũ Jesucristore umupeogũ árĩgũ Goãmũ yũre buhedore apirare mucubiriri mera werea masare.

18-19 Judio masa árĩbirãre Cristo itamuri mera erãre yũ buhecũ peerã, Cristore umupeoma. Eropirã masa árĩbirãre buhea yũhũ. Eropa buhecũ peerã judio masa árĩbirã Jesure umupeorãco yũ õaro iiricũrire ĩarã, Goãmũ turari mera yũ deyoro moarare ĩarã, Espĩritu Santo ĩgũ turari mera erã Cristore umupeoma. I árĩpehrerire mũare diaye werediaca. Gajirã erã iirare werebeaa. Jerusalengue ne yũ buhenũgara pũhrũ árĩpehreri macarigue buhe

curibũ. Yoarogue, Iliria yebague sãre Jesucristo ya buherire õari buherire buhegu ejabũ.

²⁰ Eropigu Cristo yare masibirã dihtare õari buherire turaro buhediabũ. Yũ mera majarã erã buhenirãguere buhediabiribũ.

²¹ Eropa arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũguere. Õpa arĩ gojañuma:
Iribojegue ãgure ne masibirinirã ãgure masirãcoma. Eropirã ãgure ne peebirinirã ãgu yare õaro peerãcoma, arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũgue.

Pablo Romague ãgu waborore wereñumi

²² Eropigu árĩpehrero majarãre buhegu árĩgu bajasuburi mũa pohro wadiaqueregu ta wamasibirimurabũ.

²³ Dohpaguere i yebaguere a árĩbirã Jesure umupeorãcoyũ mohmeri pehrea wahaa. Eropa pehrecũ ãagu baja bojori mũa pohro wadianiguigu árĩgu, mũa pohrogue wagura.

²⁴ Eropigu Españague wagu mũare ero ãhatari wahgãgura. Eropigu mũa mera mucubirigura. Eropigu mũa mera árĩdigu wagu mũa yũre itamuri mera wagura daja.

²⁵ Dohpaguere Jerusaléngue wanibu iiaa. Ero majarãre yũ acawererãre Jesu yarãre niyeru sonigu wagu iiaa.

²⁶ Macedonia majarã, Acaya majarã, õaro mera Jesu yarã Jerusaléngue árĩrãre mojomorocurãre niyerure obeoama erãre itamurã. Eropigu erãre obeorare sogu wagu iiaa.

²⁷ Iri niyerure orã õaro mera ohãma. Erã eropiicũ õapũrica yũ pepicũ. Erãre judio

masa árĭbirãre, gua judio masapũ Goãmũ yare buhemũhtabũ. Eropirã erãre ĩgu tauboro sãre buhemũhtabũ gua judio masa erãre. Gua eropa buhecũ ĩagu, Macedonia majarã, Acaya majarã mera judio masapũre Jerusalén majarãre ita-mucũ ðapũrica yũre. Erãre erã buhera waja ãhraa iri niyeru yũ pepicũ.

²⁸ Eropigu Jerusalén majarãre iri niyerure yũ ora pũru Españague wagũca. Eroque wagu mũare ĩhatari wahgãgũra.

²⁹ Eropigu mũa pohroque yũ wacũ Cristo yare yũ mũare buhecũ Cristo marire ðaro sĩporãcũcũ ĩigũcumĩ.

³⁰ Mũa, yũ acawererã, mari Opũre Jesucristore umupeoa. Eropirã Espĩritu Santo ĩgu turari mera gajirãre umupeoca mũa. Mũa eropiirã árĩrã yũ sãre turaro serẽbasaque Goãmũre.

³¹ Őpa arĩ serẽbasaque: Judea yeba majarã Jesure umupeobirã yũre erã ñero iidiacũ Goãmũ yũre itamuboro dopa serẽque. Eropirã Jerusalén majarãre iri niyerure yũ ocũ erã irire mucubiriri mera erã ñeaboro dopa serẽque.

³² Mũa eropa serẽcũ Goãmũ gamecũ mucubiriri mera mũa pohroque wagũca. Eropigu mũa mera árĩgu mucubiriri mera soogũra.

³³ Goãmũ marire ðaro árĩcãgu ĩgu mũa mera árĩporo. Eropa ta ĩporo.

16

Pablo ðadoreñumi

¹ Mari acawerego Febe waĩcũgo mũa pohrogue wabo iimo. Igo Cencrea waĩcũri macague Jesu yarãre itamugo ãhrimo.

² Eropigo bajarãre yũ sãre itamugo ãhrimo igo. Eropirã mũa igo mera yujuro mera mari Opũre umupeorã ãhraa. Eropirã igore õaro mera bocatĩrique. Eropa ta iiro gahmea marire Jesu yarãre. Eropirã igore igo gamerire gajino duhyacũ igore oque mũa.

³ Aquila, ĩgũ marapo sã Priscila sã õaporo. Jesucristo yare yũ buhecũ erã sã yũ mera mohmeama.

⁴ Erãre mero wejẽbocurima gajirã erã yũre wejẽdiacũ itamuri waja. Eropigũ erã mera mucubiria yũhũ. Eropirã judio masa árĩbirã Jesu yarã árĩpehrerã erã sã erã mera mucubirima.

⁵ Eropirã Aquila ya wihi gamenererã sã Jesu yarã õaporo. Yũ mahigũ Epenéta sã õaporo. ĩgũ Asia majagũ ero árĩgũ Cristore umupeomãhtadigũ árĩmi.

⁶ María sã õaporo. Igo mũa mera turaro mohmeapo.

⁷ Yũ acawererã Andrónico, Junia sã õaporo. Peresu yũ árĩcũ erã ta yũre wapicũnirã ãhrama. Eropirã yũ core Cristore umupeonũgañorã erãpũ. Gajirã Jesu ĩgũ apinirãpũ erãre “Diaye ta õarã ãhrima,” arĩ wereniguima.

⁸ Amplia sã yũ mahigũ Jesu yagũ ãhrimi. ĩgũ õaporo.

⁹ Eropigũ Urbano sã õaporo. ĩgũ sã mari mera Cristo ya árĩburire mohmeami. Eropigũ yũ mahigũ mera majagũ Estaqui õaporo.

10 Eropigũ Apele sã õaporo. Ìgũ diaye ta õaro Jesucristore umupeomi. Ìgũ iiricũre ìarã irire masia mari. Eropirã Aristóbulo ya wihi majarã árĩpehrerã ìgũ marapo ìgũ porã sã õaporo.

11 Yũ acaweregũ Herodiõn õaporo. Eropirã Narciso ya wihi majarã Jesu yarã õapehrecãporo.

12 Eropirã Trifena, Trifosa sã õaporo. Erã nome mari Opũ Jesu mohmerire iama. Mari mahigo Pérsida sã õaporo. Igo mari Opũ Jesucristo yare turaro mohmemo.

13 Eropigũ Rufo mari Opũ Jesure õaro umupeogũ, ìgũ yare õaro iigũ õaporo. Ìgũ pago sã õaporo. Igo yũ pago iro dopa ta árĩgo àhrimo.

14 Asíncrito, Flegonte, Herma, Patroba, Herme, gajirã Jesu yarã erã mera majarã sã õaporo.

15 Eropirã Filólogo, Julia, Nereo, ìgũ pagũ mago sã Olimpa, gajirã erã mera majarã sã Jesu yarã õaporo.

16 Eropirã mũa mera majarãre bocatĩrirã mucubiriri mera mojoto ñeaque. Árĩpehrerã Jesu yarã árĩpehrero majarã mũare õadorema.

17 Yũ acawererã, mũa mera yujurãyeri mũare game ìhaturicũ iirã game dũca waricũ iirã árĩcoma. Eropirã mũare Jesu ya buherire goroweoma. Eropirã eropa iirãre õaro iique goroweori arĩrã. Eropa arĩrãre wapicũbircãque.

18 Eropa iirã mari Opũ Jesucristo yare iibeama. Ñerire erã uaribejari dihtare iima. Eropirã õaro wereniguirã iro dopa gũyama masibirãre

erã. Erã eropa guyacũ erãre ãaro peenuruma. Eropirã erãre wapicubiricãque mua.

¹⁹ Muaru Jesure ãaro yuhirã ahraa. Irire arĩpehrerã masima. Eropa ãaro mua yuhirã mua arĩcũ pee mucubiria yuhu. Eropigu ãaro mua iiborore masicũ gahmea yuhu. Eropigu ne ñeri sãre mua iibiricũ gahmea yuhu.

²⁰ Eropigu Goãmu marire ãaro arĩcãcũ iigu merogã puhru watire tarinugagu iibasagucumi muare. Mari Opu Jesucristo ãaro muare itamuniguicãporo.

²¹ Timoteo ya mera majagu muare ãadoremi. Yu acawererã Lucio, Jasõ, Sosípate muare ãadorema.

²² Yuhu Tercio ipũre gojabasagu ahraa Pablore. Yuhu Jesu yagu arĩgu mua Jesu yarãre ãadorea.

²³ Gayo ya wihi arĩcãgu iiaa yuhu Pablo. Igu ya wihigue Jesu yarã gamenerema Goãmure umupeomorã. Igu sã muare ãadoremi. Eropigu Erasto i maca majarã oparãre niyeru dibubasagu muare ãadoremi. Mari acaweregũ Jesu yagu Cuarto sã muare ãadoremi.

²⁴ Mari Opu Jesucristopũ muare arĩpehrerãre ãaro iiporo. Eropa ta iiporo.

Pablo Goãmure umupeori mera gojatuñumi

²⁵⁻²⁷ Mari Opu Jesucristo ya buheri mera ãari buheri mera Goãmũ muare igure guñaturanemocũ iimasimi. Iribojegue iri ãari buheri ne masa masibiriri buheri arĩriyoro. Dohpaguere Goãmũ yare weremuhtanirã erã gojara mera iri buherire masidoregũ iimi.

Yũ sã irire buhea. Iri buherire árĩpehrero majarã dohpaguere masima. Goãmũ eropa árĩniguicãgũ dorero dopa ta erã masima. Iri buherire ãgũ ta weredorepũ masa ãgũre erã yũhriborore, ãgũre erã umupeoboro sãre. Eropirã ãgũre “Diaye ta õagũ, turagũ ãhrimi,” arĩ umupeorã. ãgũ yujugũ ta Goãmũ õaro masipehogũ ãhrimi. Jesucristo ãgũ itamuri mera Goãmũre eropa umupeoniguicãrã mari. Eropa ta iirã. Iripẽta ãhraa.

Desano

Desano: Goãmu Yare Wereripu New Testament

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Desano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

17771afc-c309-57fd-9ff3-2d5a0cd59ff1